

Naročnina
 za državo SHS
 mesečno 20 Din
 polletno 120 Din
 celoletno 240 Din
 za inozemstvo
 mesečno 35 Din
 nedeljska izdaja
 celoleto v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
 1 stolp, peti vrsta
 mali oglasi po 1 50
 in 2 D, večji oglasi
 nad 45 mm višine
 po Din 2-50, veliki
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vrstica po 10 Din
 Pri večjem o
 naročilu popust
 Izide ob 4 zjutraj
 razen ponedelka in
 dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
 Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
 pisma se ne sprejemajo. Uredništva
 telefon šte. 50, upravljalstva šte. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
 za inozemstvo, Sarajevski št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Slovenska ljudska stranka na braniku svobode in poštenja.

(Velik govor dr. A. Korošca na Vrhniku dne 2. januarja 1927.)

Zb svojo dolžnost smatram, da Vam nekoliko podrobneje razložim, kakšni razlogi so nas vodili, da smo poslednja leta vodili takšno politiko, kakor ste videli.

Končni cilj vse naše politike.

Naš namen je bil, da izvojimo Sloveniji čim prej široko samoupravo. V zvezi s Hrvatsko seljačko stranko in Davidovičevu demokratsko stranko smo imeli veliko upanja, da se to kmalu zgodi. Leta 1925. so bile poslednje volitve za državni zbor. Čeprav se je pri teh volitvah delalo z nasiljem, orožništvom, čeravno so padale kroglice iz ene žare v drugo in čeravno se je kradlo, smo kljub temu Slovenska ljudska stranka, Hrvatska seljačka stranka in Davidovičeva demokratska stranka in druge male stranke opozicije dobile 300.000 glasov več in 10 poslancev manj, kakor vlada Pašić-Pribičević. To je dokaz, da so bili naši računi pravilni. Ljudstvo po celi državi hoče imeti pokrajine, v katerih bi se rešile nesposobnega centralizma, ki vlada danes iz Beograda ven.

Posledice Radičevega izdajstva.

Kaj se je pozneje zgodilo, veste. Gospod Filipjan Radić je skočil v vlado in zatajil svoj program. Ko se je to zgodilo, smo morali misliti, ne da zatajimo program avtonomije, ampak da skušamo avtonomijo na drug način spraviti do veljave. Ako se spominjate, se je vodstvo naše stranke lansko leto zbralo v Ljubljani in sklenilo, da mora na spreten način vplivati, da bodo kmalu volitve v oblastne skupščine. Že takrat smo videli, da vodi nova taktika do širokih samouprav po oblastnih skupščinah. Drugo pa je bilo, da smo morali v Beogradu pokazati, da imamo proste roke tudi za nove politične kombinacije. Tako je prišlo, da smo pri poslednjih govorih v skupščini razglasili, da smo popolnoma svobodni, da nismo na nobeno stran vezani s posebnimi pakti. Od tistega časa se je začelo misliti na to, kako bi lahko Slovenska ljudska stranka prišla v vlado.

Po drugi poti do cilja.

Bili pa so še vedno neprijatelji, ki so govorili: Slovenska ljudska stranka hoče v vlado. Zato je bilo potrebno sklicati shod, na katerem smo izjavili, da smo načelno za vstop v vlado. Na celjskem shodu smo razglasili, da zahtevamo, da pridemo v vsako vlado. In nato je šel razvoj naše notranje politike v tej smeri, da se je začelo pri nas poizvedovati, da li bi bili res voljni iti v vlado. Toda, kakor hitro so se pričeli razgovori, da bi vstopili v vlado, sta se pojavili dve veliki oviri: ne pri nas, ampak pri nasprotnih strankah so se nam stavile velike ovire.

Prva ovira: »Klerikalizem«.

Radičeva stranka je zahtevala, da se odrečemo takozvanemu »klerikalizmu«. Ko se je g. Uzunović, sedanjí ministrski predsednik, razgovarjal z g. Davidovičem, ga je vprašal: »Ali tudi Vi kakor Radić zahtevate, da se Slovenska ljudska stranka odreče »klerikalizmu«, ako hoče v vlado?« Davidović pa je odgovoril: »Poznam Slovence, zato tega ne zahtevam.« V Beogradu so slovenski intriganti »klerikalizem« razlagali tako, da smo z eno nogo v Rimu, z eno pa v Beogradu, in da v Beogradu špijoniramo za Rim, za sv. Očeta. To je smešno in neumno obnem. Sv. Oče neče okupirati naše države, to je čisto gotovo, zato on ni nevaren našim državnim mejam. Drugo je, da sv. Oče neče postaviti ne našega škofa Jegliča, ne zagreb. nadškofa Bauerja za kralja. Zato cerkev ni nevarna našemu prestolu. Ker se je to tudi Beogradu zdelo verjetno, zato je »klerikalizem« odpadel. Kar se tiče nadaljnjih intrig, da dobivamo kakšno navodila iz Rima ali od škofa, smo tudi to pojasnili. Načelnik naše stranke sem že 9. leto, pa nisem nikdar dobil od Rima niti povelja niti želje, kako da naj vodimo stran-

ko. Nikdar tudi nisem dobil od škofov v Sloveniji, na Hrvatskem ali Bunjevskem ali v Južni Srbiji kakih želj, kako naj vodimo politiko, še manj pa kakih zapovedi. Mi smo stranka svobodnega krščanskega ljudstva. Naše ljudstvo je organizirano v Slovenski ljudski stranki, v kateri skuša po svojem mišljenju doseči, kar je za javno življenje po krščanskih moralnih načelih potrebno. Radi tega nimata niti škof, niti papež povoda, da bi kaj zahtevala. Kot katoličani in kot kristjani se sami dovolj zavedamo, da je treba in kdaj je treba spoštovati verska moralna načela. Zato tudi v tem smislu intrig nismo »klerikalci«. Mi smo stranka svobodno organiziranega slovenskega ljudstva, nič več, nič manj. (Živahno pritrjevanje.)

Druga ovira: Avtonomija.

Tu ni bilo tako velikih težav. To je hotel samo Radić, da se odpovemo »klerikalizmu«. Drugo pa je bila avtonomija. Smešno je to, da večina nasprotnikov ne ve, kaj hočemo z našo avtonomijo. Ko je še živel rajni Pašić, sem bil l. 1921., ko se je delala centralistična ustava, večkrat pri njem. Rekel sem mu: »Treba je, da govoriva enkrat tudi o avtonomiji, da boste vedeli, kaj je to.« Vedno mi je odgovarjal: »Ne-moj, ne-moj!« — »S kom pa naj govorim?« — »Govori ti z Velizarom!« S tem je mislil Velizarja Jankoviča. Tako je tudi sedaj z Uzunovićem. Spočetka najinji razgovor niti enkrat nisva govorila o avtonomiji. Zato smo morali iti k Srskiču, ki je iz Bosne. Ko sva parkrat z njim o tem govorila, potem šele sva se tudi z Uzunovićem pomenkovala o tem predmetu. Razložil sem mu, kaj mi razumemo pod avtonomijo: široko samoupravo, z močnimi financami in z vsemi predpogoji, da lahko kulturno, gospodarsko in socialno napredujemo. Mi nočemo z avtonomijo slabiti državo, niti rušiti državnega edinstva, ampak imeti toliko samoupravne svobode in samostalnosti, da lahko v njej ohranimo in razvijamo svojo slovensko individualnost. Mi bi hoteli iti naprej, ne pa nazaj. Sedaj nas prenapeti centralizem zadržuje na vseh koncih in krajih. Vsi stanovi nam propadajo. Nihče ne more napredovati. Ako hočemo zasigurati slovenskemu ljudstvu ta napredek, potem to gotovo ni protidrjavno. Mi hočemo, da se vse stvari, za katere v Beogradu nimajo razumevanja tako kakor mi, šolstvo, gospodarstvo, kmetijstvo, zdravje, da se vse te stvari obravnavajo v našem deželnem zboru, ki naj o tem sam sklepa. Nočemo tudi šikanozne kontrole, kakor je sedaj določena v samoupravnih zakonih. Dovoljujemo, da se lahko izvaja kontrola nad tem, ali hočemo izven države, čeravno bo brezpredmetna. Toda če se v Beogradu bojite za državo, pa imejte kontrolo! Glavna kontrola lahko gleda, ali se krade. Če se bo kradlo, hvala Bogu, če ga boste prijeli! V vsem drugem pa nas pustite pri miru. Mi se hočemo razvijati! (Burno odobravanje.) Nič ni boljšega, kot da se svobodno razvijamo. To vidite v družini. Človek uspeva samo v svobodi in medsebojnem razumevanju. Kakor je to v družini, tako je tudi pri narodu. Človek pokaže svoje sposobnosti v svobodi. Nikakor nočemo tlačiti političnih nasprotnikov, ampak le v odkriti borbi se hočemo z njimi boriti. Političnih nasprotnikov nočemo zatirati. V odkriti borbi se hočemo poskusiti z njimi, kdo ima boljše ideje, boljše zamisli, boljše namene. Tu se nikogar ne bojimo. (Ploskanje.)

Ko sva se tako z Uzunovićem razgovarjala, se ni več zahtevalo nobene izjave od mene. Vse trditve, da smo se mi odpovedali ali morali odpovedati kateri točki programa, je prosta izmišljotina!

Naše zahteve z ozirom na državo.

Mi smo prepričanja, da mora biti danes prva točka programa vsake vlade, da rešimo državo gospodarske krize. Vsi stanovi umirajo, ker ne gremo naprej, ker se ne razvija obrt-

industrija, kmetijstvo. Vse stoji. Imamo bogate žitnice, pašnike in drugo. Pri vsej tej masti pa naši ljudje umirajo. V Dalmaciji, Bosni, Hercevinu, Hrvatskem Zagorju, pa tudi v Sloveniji je mnogo krajev, zlasti na Štajerskem, kjer se ljudje več dnevno ne nasitijo. To je hudo. Tu bi bilo treba nekaj storiti, da bi ljudje zopet dobili dela, in zaslužili.

In kdo se briga za to? Nobene stranke v državi ni, ki bi bila to vsak dan ponavljala, razen Slovenske ljudske stranke. Ako ste čitali naša poročila iz Beograda, ste videli, da smo postali za javnost sitni, ker smo venomer ponavljali in zahtevali: **Prvo je rešitev gospodarske bede.**

Noveliranje zakona o samoupravah.

Potem smo prešli v razgovoru za vstop v vlado k sestavljanju delovnega programa. Povedati hočem samo nekatere točke. Naša pot do avtonomije mora vsled Radičevega izdajstva iti, kakor sem že rekel, preko volitev v oblastne skupščine. Zahtevali smo, da se zakon o oblastnih skupščinah novelira in sicer, da se razširi delokrog oblastnih skupščin, nadalje, da se jim dajo zadostne finance ter da se odpravi vsa nepotrebna kontrola, ki jo hoče izvrševati Beograd.

Stojimo pred 23. januarjem. 23. februarja se bodo sestale oblastne skupščine. Nimamo ne financ, ne natančno določenega delokroga. »Pa bomo že nekoga poklicali, da bo to naredil«, je rekel Uzunović. (Ironični medklici.) Tako je težko iti v vlado s strankami, ki niso na višini. Težavno je zato, ker nimajo volivcev, kakor jih imamo mi, katerim je treba vse jasno povedati. Tam je tako, da se pove nekaj fraz, pa je vse zadovoljno. Rečem vam, ni težje politike, kot z neizobraženim narodom, ker nikdar ne morete odkrito povedati, kaj mislite, in ne razumejo, kaj govorite. Tam ne vedo, kaj jim vi pravite, in ne vedo povedati, kaj želijo.

Pri nas je drugače. Imamo toliko društev, domov, cerkev, šol, vse to so nadaljevalne šole. V vsakem kraju je šest do osem organizacij. Mi nočemo neizobraženih ljudi, ker z njimi ni mogoče delati. Če bi govorili, kot govori Radić, bi se nam naši ljudje smejali.

Olajšanje davčnih bremen.

Nadalje smo med drugim zahtevali, ako gremo v vlado, da ne bomo sedeli samo na stolcih, ampak hočemo, da ljudstvo to tudi okusi. To se pravi, čez en mesec, dva ali tri, mora nastopiti drug veter. Zato smo rekli, da nam je treba gledati na Slovenijo. Ni mogoče, da bi imeli tako velik proračun. Ko smo bili leta 1920. v vladi, je bilo davkov za 5 milijard. Potem so prišli za nami samostojni demokratje in samostojni kmetje. Vladali so skupaj, oziroma drug za drugim, dosedaj do l. 1927. Med tem so davke povišali od 5 milijard na 13. Čudno, da sedaj hodijo okrog in pravijo: »Slovenska ljudska stranka je to povišala.« Da, da, mi v opoziciji imamo samo to skrb in toliko moči, da davke povišamo. (Smeh.) Glejte, pred našimi ljudmi se kaj takega ne more trditi. Veseli smo, da imamo najpametnejše ljudi.

Zunanje invest. posojilo.

Nadalje smo zahtevali, da se vse investicije vršijo s posojilom. Kje na svetu je to, da morajo davkoplačevalci tisto leto plačati železnice in druge investicije z rednim proračunom? Vzame naj se zunanje posojilo, ki se bo odplačevalo 30 do 50 let, da ne bo bremen okusil samo bližnji, ampak tudi daljni in poslednji rod. Takih reči je za 3 do 4 milijarde. Ven in dobiti posojilo! Dovolj in še preveč je 9 milijard, težko jih bomo nosili, vendar je razlika med 13 in 9. To je bila tudi naša zahteva.

Na naslov finančnega delegata.

Za Slovenijo se ne sme več zahtevati, da bi plačevala, kar lahko davčni uradniki iz nje iztisnejo, ampak kar je proračunjeno. Ako je proračunanih 40 milijonov, skuša finančni dele-

gat izviti 80 milijonov. Mi smo rekli, da to ne gre. Če je 40 milijonov proračunano, potem davčni vijak čez to ne sme iti! Takoj boste občutili, če se bo davčni vijak zvil nazaj. To se da storiti brez zakona. Treba je samo finančnemu delegatu povedati, da davkoplačevalci niso mrtva telesa, ki ne čutijo, ampak ljudje, ki hočejo živeti tudi duševno. Mislim, da je to že davno pozabil, ker ne zna gledati naših razmer, kajti nikjer v naši državi ne navijajo tako davčnega vijaka. (Pritrjevanje. — Ogorčenje.)

Povedali smo nadalje, da zahtevamo tudi Obrtno banko, ker hočemo, da država pri nas prav tako, kakor v Zagrebu in Beogradu, ustanovi podružnico Obrtne banke, da bodo obrtniki lahko dobivali cenen kredit. Obrtniki dobro veste, kaj pomeni delati z banko. Če bi pa dobili kredit po 6%, bi se vsi obrtniki oddahnili.

Naše zahteve glede socialne politike.

Naše nadaljnje zahteve so se tikale delavcev. V Sloveniji imamo veliko delavcev. Niso mi na srcu samo naši delavci, ampak vidim delavce tudi v Zagrebu, Novem Sadu, Srbiji, kako trpe. Zato smo rekli: »Ako gremo v vlado, se mora 30 milijonski kapital porabiti za brezposelne delavce.« Ta kapital leži v beograjski Hipotekarni banki. Ko smo zahtevali, naj gre ta denar ven, so nam rekli: »Potem bo imela Hipotekarna banka težave!« Veliko besed je bilo treba, da so nam vsaj nekaj obljubili. Bolje je, — tako mišljenje vlada tam doli — da ima delavski narod težave, kakor pa, da bi Hipotekarna banka dala denar ven! Vidite, da je težko iti v vlado, kjer se tako misli o ljudstvu!

V Sloveniji imamo toliko brezposelnih. Dan za dnevno odpirajo od jutra do večera vrata k nam poslancem: »Nimamo dela, pač pa ženo in pet otrok. Dajte nam jesti, dajte nam dela.« Drugod je ravno tako. To niso navadni prosjaki. »Mi ne prosimo za denar, ampak za delo.« Vidite, to je nekaj drugega. To je treba čutiti. Tu bi bila pomoč.

Zaščitni zakoni za delavstvo se ne izvršujejo zadostno. Delavci se morajo v nedeljo odpočiti. Zakon o zaščiti dela pa se mora izvajati. Tudi pri učencih. V Beogradu morajo delati do polnoči. Pa tudi učenec je človek. Mi smo katoličani in moramo gledati na delavski stan. Zato smo zahtevali, da naj se zaščitni zakoni strogo izvršujejo. Borze dela, inspekcije dela, vse to naj pride v novi tok. V oblastnih skupščinah bomo v tem oziru lahko marsikaj storili.

Kaj je naredil g. Uzunović.

Kar sem vam povedal, je le mali del tistega, kar smo zahtevali, ako hočemo v vlado. Pri večini točk nismo našli razumevanja. Pri drugih smo dobili obljube, ki so obljube, če je človek dobre volje. Če se pa nanj ne moremo zanesiti, niso obljube nič vredne. Naši poslanci so odšli domov. Tako sem z veliko težavo pristal na to, da gremo v vlado, dobro se zavedajoč, da če se ne bo program izvrševal, pa bomo šli, ker nismo oženjeni. Zedinili smo se nazadnje, da dobimo dva ministrstva: kmetijsko, ker je kmet velik činitelj, in socialno politiko, ker vemo, da je bedno stanje delavca tako veliko, da bi se zanj lahko marsikaj storilo. Za druge stanove pa bi pri drugih ministrstvih vplivali. Ta dva stanova pa bi direktno podpirali z našimi ministri.

Ko je bilo treba imenovati osebe, ki naj pridejo na ministrsko listo, smo zahtevali, da nam ministrski predsednik imenuje svoje osebe. Če gremo v vlado z drugo stranko, je treba, da drug drugemu zaupamo. Uzunović je rekel: »Se moram misliti, ne morem pokazati oseb.« — »Če jih ne pokazate, potem vidimo, da ne mislite resno držati obljube.« — To sem ponovil preko Simonoviča in Srskiča. Mislim sem, da je bilo dovolj zasigurano. Ob osmih je prišel Uzunović iz dvora. »Ministrska lista

je že gotova. — »Pa jaz nič ne vem. Kako morate vi nesti ministrsko listo, pa je ne pokazete.« — »Je tako prišlo.« — »Pokazite mi, kakšne ministre imate.« — »Zopet me je hotel speljati na krivo pot.« — »Kdo je prometni minister?« — »Prometni minister? Vasa Jovanović je minister za konstitucijo.« — »Kaj pa promet?« — »Tu je pa en general.« — »Kako to?« — »Vidite, to je nova stvar v naši politiki.« — »Jaz s svojo stranko nisem govoril, ali hočejo, da bo general vladal.« Mi smo demokratična stranka. Ljudstvo voli poslance in iz poslanskih vrst naj se zemljejo ministri. Mi bi morali za generala glasovati in pred volivci odgovarjati, on pa bi odgovarjal višjemu generalu. To ni več vlada naroda, to ni več demokracija! Danes bi dovolili enega generala, jutri že bi morda bilo treba generala v ministrstvo prosvete, ker se ljudje ne vzgojuje dovolj domovinsko, po-jutritnjem bi bil potreben general v poštne ministru, da bomo videli in slišali, kaj se v telefonu govori, če pride sovražnik.

Mi nismo proti armadi. Toda ne gre, da bi generali vladali naše ljudstvo. Mi smo uslavna parlamentarna monarhija, katere ne bodo vladali vojaki. Oni naj bodo v vojašnici. Naj bodo za tisto, za kar so določeni. Politika naj se pusti našemu ljudstvu! (Odobranje.) Tako sem rekel Uzunoviću. Rekel sem mu: »Ne morem. Pogovoriti se mi je treba s poslanci in ljudstvom.« (Odobranje.)

Kaj bo sedaj?

Vi morate v hiši živeti. Mi moramo živeti v belgrajski hiši. Nikdar ne smete vrat zakleniti, da ne bi mogli več notri. Mi nismo proti temu, da gremo v vlado. Toda če hočemo v vlado, potem je treba novih razgovorov, novih pogojev, katere bomo mi stavili. Če vprašate, kaj bo sedaj prišlo, kako se bodo dogodki dalje razvijali, potem je težko na to dati odgovor. Ne vemo, kako se bo od sedaj držal radikalni klub. Pašičevci in centrumaši so si v laseh. Na vsak način klub ni več trden. Vprašanje je, h kateri struji se bomo nagibili in kje bomo našli boljši program. Nadaljnje vprašanje je, kaj Uzunović sploh hoče. Morda hoče svojo vladno spolniti. Nismo si vrat zaprli. Morda bo ostala vlada Uzunović-Radić. Bodite prepričani, da bomo tudi v bodoče storili le to, kar bo po našem prepričanju za slovenski narod najboljšo. — (Odobranje.)

Mislili smo na vse stanove, na nobenega nismo pozabili, ko smo hoteli iti v vlado. Prišel bo čas, ko bom vse objavil, kar sem zahteval. Takrat me lahko primete, če nisem mislil na vse, kar je v slovenski politiki na dnevnem redu in kar ljudstvo od nas po svojih različnih organizacijah in stanovih zahteva. Mogoče bom to karto še rabil, zato jo moram imeti skrito. Pa že iz zgornjega ste videli, da smo pri naših razgovorih na vaše razmere pošteno in odkrito mislili.

Ves kurz se mora izpremeniti!

Vidite, takšna je pri nas notranja politika, ki je popolnoma labilna. Nihče ne ve, ali bo razpadla in kako bo razpadla radikalna stranka. Gotovo je, da ni več tisto, kar je bila. Nihče ne ve, ali še pride kak general. Nihče ne ve, ali bomo šli v vlado ali ne. Kaj bi imeli od nas in od naših poslancev, če bi šli v vlado brez vseh pogojev in če bi bili takšni, kakor sta bila dosedaj Radić in Uzunović. To se pravi, da bi šla cela stvar tako naprej, kakor je sedaj. Zato smo zahtevali, da se mora kurz spremeniti. Mi ne moremo v vlado, o kateri bi lahko ljudje čez tri mesece rekli: »Nič niso boljši od Radića.« Kaj imate od tega?! Nič se ne bi izboljšalo. Par ministrov bi lahko ugodno zvelo. Za to pa nismo tukaj. Mi hočemo, da vam bomo obljube pošteno izpolnili. Nikdar ne smete zahtevati od nas, da bi delali nepošteno in neodkrito. Če ne moremo v vlado, potem je to znamenje, da so to ljudje, ki nam ne dajejo jamstva, s katerimi bi lahko program izvajali, in ki nam ne dajo jamstva, da bo potem boljša. Od sebe imam jamstva, od njih ne. Lahko je Pucej v vladi, ko pa je vse tako ostalo, kakor je bilo poprej. Slovenska ljudska stranka pa je ostala pošterna in ni nikdar varala ljudstva. Mi vemo, poštereno vedno velja. Notranja politika zato ne gre naprej, ker je toliko neiskrenosti, toliko neodkritosti v njej!

Videli ste, da je dal Uzunović ostavko z motivacijo, da je italijanska vlada proti nam postopala neprijateljsko, čemur so vsi ministri priklimali. Pol ure pozneje se je Uzunović odpeljal v klub. Tam pa je rekel: »Ostavko sem podal, ker Radić nič ne dela. Z njim ne gre dalje.« Res pa ni bilo ne eno, ne drugo. Uzunović je bil namreč bal, da bi mu Pašić ne podstavil nog. Hotel se je izogniti temu, da bi Pašić vrgel v klub njegov kabinet. Neodkritost se je kriza začela, neodkritost se je kriza končala. Toda mi nismo naselili. Mi trpimo na nemoralnosti naše notranje politike. Mi pa hvala Bogu nimamo ljudi, ki bi od poslancev zahtevali: na vsak način v vlado, ali pošteno ali nepošteno. Od nas se zahteva: Ne zapuščajmo tiste črte, na kateri ste bili dosedaj, to je poštenje! Kakor se je naša stranka rodila, kakor je živel dosedaj, tako naj živi tudi sedaj. Če mora umreti, naj umre pošteno. (Burno odobranje.)

V boj za veliko večino v oblastnih skupščinah!

Se nekaj o oblastnih volitvah. Oblastne skupščine bodo lahko delale šele potem, ko nam bodo dali v Belgradu nazaj davke, ki jih plačujemo. Ni mogoče misliti, da bi na dodajanje davke dobili še nove deželne doklade. V tem smo si edini prijatelji in neprijatelji. Zato bo prva borba z Belgradom, da dobimo nazaj prejšnje deželne doklade in zraven nove finančne vire. Zato prosimo, da to vpoštevate, če oblastne skupščine prve mesece ne bodo mogle delati. Prva borba bo šla za tem, da pride denar nazaj. Mora priti! Tudi Bosna, Dalmacija, Vojvodina to zahtevajo. Kjer se zahteva, se povsod najdejo prijatelji, kjer se

daje, tam jih je premalo. Zato je gotovo, da bodo prve mesece težave, pozneje pa bo vedno boljše. Kakor smo prej delali za Slovenijo, tako se bo delalo tudi sedaj. Mi smo stara stranka, stranka poštenja. Poglejte stari kranjski deželni zbor, v katerem je bila naša stranka na vladni! To delo v deželnem zboru se bo nadaljevalo. Zato glejte, da bomo v deželnem zboru kolikor mogoče močni, da bomo imeli večino, je gotovo. Tudi »Jutro« in »Narodni dnevnik« pravita, da bo imela opozicija 14 do 15 mandatov. Vse drugo bo naše. Zato vas prosim, da nas podpirate, da bo ta večina sijajna. Z ljubeznijo za narod, to je naše geslo, s katerim hočemo naše oblastne skupščine delati za svoj narod. (Živahno odobranje.)

Uzunovičeva vlada se misli držati do 25. januarja.

UZUNOVIČ PRISILIL SIMONOVIČA IN MILETIČA, DA OSTANETA. — NARODNA SKUPŠČINA SE SKLIČE 25. JANUARJA. — DOTEĐAJ BO KRIZA OSTALA LATENTNA.

Belgrad, 3. jan. (Izv.) Poslednji markantni politični dogodek je bilo glasovanje v radikalnem klubu, pri katerem je veliko radikalnih poslancev, med njimi tudi skupščinski predsednik g. Trifković, glasovalo proti vladi. Kakor znano, je bilo to glasovanje povod, da sta dala ministra gg. Simonovič in Miletič ostavko. Položaj vlade je radi dejstva, da so proti njej odkrito nastopili nezadovoljneži v radikalnem klubu in radi ostavke dveh ministrov, postal zelo kritičen. Vsak trenutek se je mislilo, da se bo otvorila kriza vlade.

Dogodki, ki so se odigrali po tem glasovanju v radikalnem klubu, pa so pokazali, da se skuša vlada kljub vsem tem težavam z vsoto držati in sedanjí položaj kolikor mogoče dolgo ohraniti. Kar se tiče glasovanja v klubu, se je v vladnih krogih takoj naselilo, da ne more imeti za vlado nobenih posledic, ker ima vlada še vedno večino in je le del poslancev glasoval proti njej. Sploh so vladni krogi zatrjevali, da ni merodajno glasovanje v klubu, marveč v narodni skupščini.

Več težav, kakor to vprašanje, je vladi prizadejala ostavka dveh ministrov. Če bi v resnici odstopila, bi imelo to za posledico vsaj rekonstrukcijo vlade, pri kateri bi se bilo radikalnemu klubu težko izogniti. G. Uzunović se je nevarnosti zavedal, ki mu preti s te strani. Zato je napel vse sile, da bi na tih način likvidiral ostavko teh dveh ministrov. Tako se je obstoj vlade podaljšal do oblastnih volitev in do zopetnega sestanka narodne skupščine.

Uzunovičeva stremeljenja niso ostala brez uspeha. Dopoldne se je zvedelo, da se na mero-dajnih mestih ostavki obeh ministrov, gg. Simonoviča in Miletiča, nista sprejeli. Obadva ministra morata ostati in svojih mestih. Na ta način se je g. Uzunović posrečilo izogniti se vladni krizi. Ker se bo narodna skupščina sestala šele 25. januarja, se v vladnih krogih računa, da bo do tega dne vlada varna. Do tega dne vlada tudi ne namerava pred radikalni klub, tako da ji tudi s te strani ne preti nobena neposredna nevarnost.

Kljub temu pa je položaj vlade z ozirom na položaj v radikalnem klubu več kot problematičen. V vladnih krogih se računa s tem, da se more položaj vlade ohraniti najdalje do sestanka narodne skupščine. Čim se bo sestala narodna skupščina, se bo zopet načelo vprašanje nadaljnje obstoja vlade. Predvsem ga bodo načeli nezadovoljneži v radikalnem klubu. Število teh raste dan za dnem. Kakor znano, je v radikalnem klubu 21 poslancev odkrito glasovalo proti vladi, 7 poslancev pa se je glasovanja vzdržalo. Po tem glasovanju pa je še precejšnje število radikalnih poslancev v izjavah in brzojavah izjavilo, da če bi bili na seji radikalnega kluba navzoči, bi bili glasovali proti vladi. Položaj vlade se v radikalnem klubu vsak dan slabša. Če se bo sploh mogoče izogniti novi krizi pred oblastnimi volitvami, bo na vsak način izbruhnila s 25. januarjem, ko se bo sestala narodna skupščina.

Radikali in radičevci so si že zopet v laseh.

Belgrad, 3. jan. (Izv.) Med radikali in radičevci je že komaj po pordnevnem obstoju vlade izbruhnil oster konflikt. Ta spor se je razvil radi tega, ker je predsednik odbora za proučevanje zakonskega predloga o agrarni reformi v Dalmaciji, radikalni poslanec iz Dalmacije g. Mirko Komnenović, izjavil v »Politiki«, da so se radičevci pri sestavi nove vlade odrekli zakonu o agrarni reformi v Dalmaciji.

Kakor znano, se med radičevci in dalmatinskimi radikali že dolgo vrši borba za ta zakon. Dalmatinski radikali ga odklanjajo in zatrjujejo, da ima boljševiske tendence in da je protijustaven.

Na Komnenovičevo izjavo, da so se radičevci odrekli temu zakonu, je minister za agrarno reformo g. Pavle Radić dal izjavo, v kateri pobija Komnenovičevo trditev, da ni res, da bi bili radičevci ta zakon pustili past.

Skupščinski podpredsednik g. dr. Subotić, radikalni poslanec iz Dalmacije, je danes odgovoril g. Pavlu Radiću. V tej izjavi je ostro na-

padel radičevce in naglasil, da je sodelovanje z radičevci sploh nemogoče. Nadalje je navajal, da se zakon o agrarni reformi za Dalmacijo ne nahaja na delovnem programu vlade, ki obsega samo zakon o osrednji upravi, zakon o izenačenju davkov in proračun.

Na to izjavo se je danes dopoldne zopet oglasil g. Pavle Radić. Zopet je zatrjeval, da so se radičevci z g. Uzunovičem sporazumeli, da se bo zakon o dalmatinski agrarni reformi sprejel. Tej P. Radićevi izjavi je zopet sledila Subotičeva izjava in izjava predsednika odbora Komnenoviča, ki vztrajata pri svojih izjavah, da so se radičevci temu zakonu odrekli.

Ta polemika med radikali in radičevci, ki ima zelo ostre oblike, zanima celokupno javnost. Spor, ki je nastal par dni po sestavi nove vlade, bo imel vsekakor večje posledice. Dalmatinski radikali in radičevci vztrajajo vsak na svojem stališču, ki je posebno važno kot geslo za oblastne volitve.

Ekspozice finančnega ministra o proračunu 1927-28.

Belgrad, 3. januarja. (Izv.) Finančni odbor je danes popoldne imel sejo, na kateri se je pričela generalna debata o proračunu za l. 1927-28. Debatu je otvoril g. finančni minister g. dr. Bogdan Marković z velikim ekspozicijem o proračunu. G. dr. Bogdan Marković se je najprej bavil s tehnično ureditvijo proračuna in izjavil, da leta natančno odgovarja zakonu o državnem računovodstvu. Po njegovem mnenju bi bilo bolje, če bi se ločili splošni proračun državnih dohodkov in izdatkov od dohodkov in izdatkov državnih gospodarskih podjetij. Na ta način bi se olajšala komercializacija teh podjetij. Nato je finančni minister govoril o važnosti dobre finančne uprave, brez katere ozdravitve državnih financ ni mogoča. V tem oziru je postavil naslednje zahteve: Red, urnost, javnost in dobra kontrola finančne uprave.

Nato je finančni minister govoril o izdatkih proračuna. Navajal je, da se je proračun sestavil v dobi težke gospodarske krize. V vsem proračunu se vidi stremeljenje za prihranki, v kolikor je to brez zakonske reforme možno. Državni izdatki so se tako zmanjšali, da se popolnoma krijejo z dohodki. Prvi proračunski predlog je znašal 15 milijard 910 milijonov. Sedanjí pa znaša 11 milijard 600 milijonov. Za temeljite prihranke je seveda potrebna bolj široka osnova. To je mogoče doseči samo na ta način, da se preosnuje celo-

kupen državni aparat, da se restringirajo državne funkcije, posebno če se država razreši tistih funkcij, katere pripadajo samoupravam.

Nadalje je finančni minister navajal potrebo omejitve pokojnin, ki so dosegle izredno visoke vsote. Pokojnice se morajo zmanjšati z zakonom, in sicer z ozirom na število upokojencev, službenih let, katera so potrebna za pokojnino in delovno zmoglost. Nadalje se morajo pregledati tudi pokojninske stopnje.

Glede drugih izdatkov je naglasil finančni minister, da se mora stremeti za tem, da se spravijo neposredni in posredni davki v sklad z davčno močjo davčnih subjektov. V tem oziru pomenja zakon o izenačenju davkov velik korak naprej.

Proračunska podlaga je realna. Izdatki in dohodki so v ravnotežju. Zahtevati pa je, da se čimpreje uredijo letični dolgovi, ker pomenjajo stalno nevarnost za proračunsko ravnotežje.

Nato je finančni minister občrno govoril o vzrokih celokupne gospodarske krize, krize kapitala, kredita in draginje. Kot ukrepe za odstranitev krize je navajal:

1. Zakon o izenačenju davkov, s katerim se bodo nekateri davki zmanjšali. To se lahko napravi brez strahu za nekatere ugodne fiskalne efekte, ako se bodo istočasno zmanjšali državni izdatki. 2. Nadalje je treba zboljšati državno upravo, da bodo vsi dohodki v celoti prihajali v državno blagajno in da se

izvede racionalizacija državnih gospodarskih podjetij. 3. Z ureditvijo inozemskih dolgov je treba doseči zboljšanje inozemskega kredita. Potem bo prišel v državo inozemski kredit, s čemer se bo zmanjšala kriza kapitala in kredita.

Nato je finančni minister kratko ponovil svoje poglede in še enkrat naglasil sledeče zahteve.

1. V državno gospodarstvo je treba uvesti red in doseči stabilizacijo. 2. Fiskalni interesi se morajo spraviti v sklad s socialnimi in gospodarskimi interesi širokih mas, in z interesi prosperanja gospodarstva. 3. Državni kredit mora doseči tisto višino, katero država z ozirom na gospodarsko moč zasluži.

Nadalje je govoril poslanec g. Demetrovič, ki je zahteval, da se z ozirom na to, ker se ne ve, ali ima vlada večino ali ne, razprava prekine. Predlog je podpiral poslanec Zanić. Pri glasovanju je bil predlog proti glasovom samostojnih demokratov in federalistov odklonjen.

Prihodnja seja bo jutri.

Kardinal Dubois obsoja „Action française“.

v Pariz, 3. januarja. (Izv.) Tukajšnji nadškof in kardinal Dubois je v posebnem pastirskem listu obsodil članek »Non possumus«, ki ga je priobčil list »Action française« kot odgovor na nedaven papežev opomin. Kardinal Dubois zavrača predvsem trditev »Action française«, da je papež izrekel obsodbo iz političnih nagibov, kajti storil je to radi doktrine same. Končno našteva v pastirskem pismu pet točk, ki izražajo papežev želje glede delov. katolíčanov v Franciji: 1. Katolíčan ne sme pristati na šolo, ki ima kakor »A. F.« za načelo predvsem politiko, potem pa šele verske interese. 2. Vsakdo se mora izogniti — oziroma odtegniti druge, posebno mladino — vplivu, ki je nevaren veri in moralni. 3. Katolíčanom ni dovoljeno podpirati, pro-pagirati ali čitati »A. F.«, kakor je danes urejevana. 4. Katolíčani lahko svobodno volijo po svojem prepričanju vsako obliko režima. 5. Ko gre za obrambo katoliške cerkve in za obrambo verskih svoboščin, se morajo združiti vsi katolíčani, in to brez ozira na njihovo politično prepričanje.

Iz seje italijanskega min. sveta.

v Rim, 3. januarja. (Izv.) Danes se je sestel v Palazzo Viminale ministrski svet k seji. Mussolini je na seji podal poročilo o notranjem položaju, nato pa je dal nekaj izjav o mednarodnem položaju s posebnimi ozirom na nedavno sklenjeno razišodno pogodbo med Italijo in Nemčijo. Ministrski svet je nato sklenil dati podestatom občin Bari, Trst in Benetke, ki še niso izvršile čiščenja v občinskih uradih, pooblastilo, da prično takoj s čiščenjem. Opuščeni bodo vsi uradniki, ki niso fašisti. Veliki fašistovski svet je sklican za 6. t. m. k seji, na kateri se bo pripravljalo o programu fašizma v l. 1927.

Vatikan priznava francosko mirovno politiko.

v Pariz, 3. jan. (Izv.) Pri današnjem sprejemu tukajšnjega diplomatskega zbora pri predsedniku Doumergu je imel nuncij Maglione važen govor, v katerem poudarjal mirovno politiko Francije v zadnjem času. Ta govor se v tukajšnji politični javnosti zelo komentira. »Matine« naravnost pravi, da je govoril nuncij Maglione ta govor po formalnem navdilu sv. očeta in da bo govor napravil velik vtis tako na italijanske kakor tudi na francoske katolíčane ter na katolíčane v vsej Evropi.

Mussolini ob novem letu.

v Rim, 3. jan. (Izv.) Min. predsednik Mussolini je sprejel danes direktorij fašistovske stranke, ki mu je sporočil novoletna včščila. Ob tej priliki je imel Mussolini govor, v katerem je naglašal, da se je v letu 1926 ustvarila v Italiji stanovska država in da bo l. 1927 jako zanimivo, ker bo tekom tega leta pričelo to novo državno življenje funkcionirati. Minolo leto je Mussolini označil kot »napoleonsko«, letošnje pa da bo sindikalno.

Boj za mehiške petrolejske vreče.

Newyork, 3. jan. Tu se je sešla konferenca ameriških interesentov na mehiških petrolejskih vrečah; zastopanih je bilo 85 odstotkov vseh lastnikov. Posvetovali so se o položaju, ki je nastal spričo dejstva, da je mehiški predsednik Calles odklonil podaljšanje pogodbe in je s 1. januarjem stopil v veljavo zakon o razlastitvi. Sklenili so, da se zakonom ne bodo pokorili. — Pričakovati je ponovne po-ostribe ameriško-mehiških odnošajev, ker je bila ameriška vlada v tej zadevi že zavzela stališče v prilog petrolejskih mogotcev.

Sklicanje španskega parlamenta.

Madrid, 3. jan. Primo de Rivera je izjavil časnikarjem, da se snide narodna skupščina gotovo meseca februarja. Primo de Rivera up, da bo l. 1927. znižal stroške za armado za polovico.

Med Severno in Centralno Ameriko.

Dogodki v Centralni Ameriki postajajo žarišče dnevne mednarodne politike, tako, da stopa trenutno v ozadje kitajska in vsa ostala mednarodno-politična vprašanja. Svetovno časopisje brez izjeme zastopa mnenje, da se je severno-ameriška Unija topot s svojim nastopom v Nicaragu nekoliko zaletela. V deželah Centralne Amerike vre od ogorčenja in skrbi pred morebitnimi dalekosežnimi naklepi Unije, a v Združenih državah samih se dvigajo vplivni glasovi, ki obsojajo ta korak unijske vlade.

Na prvi pogled se zdi, da je hotela Unija zaščititi le interese ameriških veletrgovcev s sadjem in finančnikov v Nicaragu; toda to je dejansko le neposredna preteza, za katero se skrivajo vse večji cilji. Združene države imajo svojo glavno strateško bazo izven svojih meja: Panamski kanal. Vse njihovo prizadevanje se od početka suče okoli tega, da to svojo bazo zavarujejo in izpremeje Karibsko morje v svoje jezero. To se jim je v veliki meri že posrečilo, ko so gospodarsko zaposedli Antile. Toda s tem vprašanja še davno niso rešili; še so po obali na jugu in severu drugi gospodarji; kanal sam leži v tujih državah. S to državo — Panamo — je Unija pravkar sklenila vojaško pogodbo, kar je ostale centralno-ameriške države skrajno vznemirilo. Pa s to pogodbo Združene države še nikakor niso dosegle vsega. Panamski kanal je namreč za veliko pomorsko akcijo nesposoben. Združene države imajo že davno v načrtu nov kanal, ki naj bi tekkel po nicaraguanškem ozemlju. In sicer naj bi vezal novi kanal San Juan del Norte v Karibskem morju preko Nicaraguanškega in Managuanskega jezera zaliv Fonseca v Tihem morju. Potrebno ozemlje in gradbeno dovoljenje si je kupila Unija od Nicarague že že 1. 1926., ko je v Nicaragu sedel na predsedniškem mestu Chamorro. Razen tega je dobila Unija za 99 let v najemu strateško važne otoke v Karibskem morju in pa pravico do zgradbe pomorskega opirališča v zalivu Fonseca, ki se imenuje »pesto v kolesu centralnoameriškega voza«.

Ta pogodba Združenih držav s tedanjim predsednikom Chamorro-jem je zbudila velik odpor. Obe sosedni državi San Salvador in Honduras, sta takoj protestirali in predložili zadevo Centralno-ameriški sodišču. Le-to je izreklo, da pogodba med Združenimi državami in Nicaragu ni veljavna, toda pogodbenici se za to razsodbo nista zmenili, dasi je bila — in je še — ta razsodba mednarodno-pravno neizpodbojna.

Sedaj nam bo jasno, zakaj se je Unija v sedanjih notranjih zmedah v Nicaragu tako hitro in tako zelo izpostavila. General Adolfo

Diaz, na katerega stran so se postavile Združene države, je notoričen pristaš bivšega predsednika Chamorra. Chamorro je novembra 1925. l. izvršil državni udar in se polastil oblasti in prisilil isto leto zakonito izvoljenega predsednika Solarzana, da je odstopil. Vendar je bil Chamorro kot državnik obremenjen ne le z zgoraj navedeno pogodbo, marveč tudi z drugimi čini, ki so ga za predsedniško mesto popolnoma onemogočili. Zato so mu svetovali celo prijatelji v Združenih državah, naj se zadovolji z mestom načelnika nicaraguanškega generalnega štaba in prepusti predsedniško mesto svojemu pristašu. Chamorro je ubogal in dne 17. novembra 1926. je izročil predsedništvo svojemu prijatelju generalu Diazu.

Zakonit predsednik je pa dr. Sacasa, na katerega je prešlo predsedništvo, ko je bil odstopil Solarzano, s katerim je bil istočasno zakonito izvoljen kot podpredsednik. Vsekakor je dr. Sacasa trd liberalec, kar pa za Združene države pač ni odločilno; marveč je vzrok njihoveму nasprotju dejstvo, da je Sacasa iberameriški nacionalist in nasprotnik Panamerike, ki bi ji načelovale Združene države. Jasno je, da bi pod Sacasovo vlado Združene države ne mogle misliti na uresničenje svojega kanalskega načrta; vrhu tega bi se Nicaragua pod Sacaso pridružila Mehiki in ostalim centralno-ameriškim državam v odporu proti hegemoniji Združenih držav.

Po vsem tem nam bo posredovanje Združenih držav v Nicaragu lažje umevno. Vendar je iz poteka dogodkov danes že precej jasno razvidno, da se je unijska vlada ipak nekoliko prenašla. Vzbudila je splošen odpor v Centralni Ameriki in celo v lastni deželi in ne ljubo pozornost v ostalem svetu, da že išče poti, da bi se umaknila. Vsekakor bi bilo za Združene države politično in taktično najmodreje, da svojo mirovno načrto dosledno in velikodušno izvajajo. Kanal bi se dal ipak zgraditi, ne da se zadenejo čusiva in interesi prebivalstva, ki kajpak brani svojo državno neodvisnost.

POSREDOVANJE ZDRUŽENIH DRŽAV V NICARAGUI.

London, 3. jan. »Times« poroča, da je general Diaz poslal Združenim državam predlog, da naj zasedejo kot nevtralni pas tudi Bluefieldsko dolino, češ, da sam ni v stanju, da bi zaščitil tamkajšnje inozemce. (Ti inozemci so ameriški veletrgovci s sadjem.) Dalje se pritožuje general Diaz, da Mehika pošilja orožje liberalnim četam. — V Ameriki kritika proti posredovanju v Nicaragu stalno parašča; senator Wheeler napoveduje protiakcijo v senatu.

kot diktator. Prebivalstvo do njega nima zaupanja.

Vojno gorje.

London, 3. jan. Reuter poroča iz Shanghaija o pretresljivih prizorih ob osvoboditvi mesta Sianfu, glavnega mesta pokrajine Sensi, ki ga je bil sedem mesecev oblegal eden Vupejfu-

levih generalov. Na tisoče ljudi je prihitelo k mestnim vratom, kamor so pripeljali živila. Ljudje so od veselja jokali. V mestu je bila zavladala že tolika stiska, da je vsak dan umrlo 500—1000 ljudi. Vsega je umrlo v zadnjih mesecih 15—20 tisoč oseb.

Razmere v prometnem ministrstvu.

Pod naslovom »Promet in parlamentarizem« opisuje Drag. M. Stojadinović, ki ga Slovenci poznamo iz njegove ljute borbe z Rade Pašičem, v zagrebških »Novostih« razmere, ki so se vgnezdile v prometnem resoru in ki so po mnenju g. Stojadinoviča pritrirale tako daleč, da ni bilo druge rešitve, kakor da je prometno ministrstvo dobilo uniformiranega neparlamentarnega šefa. Zaključek sicer po našem mnenju ni pravilen, zanimivi pa so podatki o razmerah v tem resoru.

Strankarski in osebno-koristolovski interesi so zavladali kmalu po prevratu v našem prometu, pravi g. Stojadinović. Reparacijske nabave, oddaja del, licitacije, dobave, zakupi, snovanje tvornic, vse to je prišlo v območje gotovih krogov, ki so smatrali, da je tu najboljši delokrog za eksploatacijo. Ti krogi so pod plaščem parlamentarizma in pod zaščito zakonskih form naredili iz prometnega ministrstva neizčrpen rudnik za osebno obogatitev. Takoj se je pričelo z nevarnim eksperimentiranjem z osebjem. Ministri so se menjavali vsake kvatre, poslanci so stavili interpelacije in obtožbe, a brez uspeha.

Stojadinović navaja zanimive primere: Neki uradnik je proti sklepu ministrskega sveta sklenil z Nemci nabavo lokomotiv, ki je bila za 140.000.000 Din dražja kot tista, ki jo je sklenil ministrski svet. In nič se mu ni zgodilo! Država je sklenila pogodbo s firmo Honet in Simas za nabavo pančevskega mosta za 384.000.000 Din. Ta vsota pa se je dvigala in dvignila že na 720.000.000 Din in še ni konca. Sedaj se ta nabava bliža že milijardi. Med tem pa Nemci na Labi grade dvakrat večji most, ki bo veljal manj kot 100.000.000 dinarjev!

Razni strokovnjaki, ki so zagovarjali take posle in pogodbe, se niso strašili najgrših sredstev. Delali so lažnjiva poročila in varali so ministre. Ko pa se taka pogodba zaključila, vzame »strokovnjaka« noč in drugo jutro ga najde že kot ravnatelja v dotičnem podjetju, ki je sklenilo pogodbo. Poprava vagonov in lokomotiv je postala plen raznih familij in neizčrpen predmet za sramotenje in ubijanje ugleda naše države. Milijoni in milijoni so odšli med Madžare, Nemce in Čeha brez vsake kontrole, brez slaherčnega sistema. Najlepši primer je Adamstalska afera, kjer je en sam človek prejel od te tovarne naenkrat 10 milijonov dinarjev!

Izdatki za premož grede v milijarde. Kako pa se ta premož dobavlja, je najlepše

NAŠ DOLG ANGLIJI.

London, 3. jan. »Times« poroča, da dolguje jugoslovanska država Angliji skupno 31.400.000 funtov šterlingov. Jugoslovanska vlada bo nadaljevala pogajanja za konsolidacijo vsega našega dolga.

ORČINSKE VOLTIVE V BJELOVARU.

V nedeljo so se vršile v Bjelovaru volitve v občinski zastop. Politične razmere v tem mestu označuje že 10 kandidatnih list, ki so se borile za glasove. Dobili so: radičevci 480 glasov, 7 mandatov; radikalni disidenti 104 glasove, dva mandata; radikali 48 glasov, nobenega mandata; lista hrvatskih meščanov 215 glasov, tri mandate; lista neodvisnih meščanov 78 glasov, en mandat; obrtniki 133 glasov, dva mandata; pravaši 100 glasov, mandat; socialno delavska lista 206 glasov, tri mandate. — Kdo bo iz te mešanice ustvaril kako delov-

ugotovil državni svet pri preiskavi o poslovanju zagrebškega ravnateljstva. Kakor se je premož nabavljala v Zagrebu, tako se dobavlja tudi drugod. Gotovi prometni ministri so v svoji »uslužnosti« šli celo tako daleč, da so zasebne dogovore uveljavljali v ministrskem svetu. Tako recimo se nekdo zaveže, da bo preko prometnega ministrstva izposloval sklep ministrskega sveta, da se nekomu drugemu izplača »na račun premoža« 45.000.000 Din pod pogojem, da se prvi osebi — posredovalcu — prizna izvesten del tega izplačila kot nagrada. In taki dogovori so se doslovno izvrševali.

Tako je zašlo vse na neko stranpot, po kateri ne sme iti, če hočemo ohraniti bodočnost. Stotine milijonov so brez vsake odgovornosti metali zdaj sem, zdaj tja, kamor je kakemu ministru, poslaniku ali drugi osebnosti osebno ali strankarsko koristilo.

Delovni program novega prometnega ministra.

Prometni minister je pozval vse direktorje na konferenco, na kateri jim je razložil svoj delovni načrt. Kot najbolj važno in nujno je minister zahteval, da se v celtem obsegu upostavi red in disciplina tako v uradih kakor tudi v prometu. Ukazal je, da se mora vse uslužbenstvo vesti vlnudno in postrežljivo napram občinstvu, in da se uradni čas uporablja izključno le za poslovno delo. Minister je prepovedal samo vsa posredovanja. Vse prošnje in pritožbe sme vlagati osebe samo preko svojih neposrednih predstojnikov po običajni uradni poti. Starešine morajo proti uslužbencem postopati korektno in z vsaki silami delati na to, da se dvigne morala uslužbenstva, da se goji ljubezen do domovine, zlasti pa čut za varovanje in nedotakljivost državne imovine in državnih koristi vobče. Zlasti se je minister pečal z raznimi škikanjami in partizanskimi nastopi uradništva pri dodelitvi vagonov. Minister hoče dobiti ob obrtnih in trgovskih zbornic in organizacij podrobna poročila o vseh pritožbah glede dobave vagonov, pomanjkljivi ekspediciji in vseh nepravilnostih v prometu. Končno — in to je za Slovenijo in naše slovenske železničarje menda edino važno in potrebno — je minister naročil direktorjem, naj tekom enega meseca predložijo načrt o redukciji nadštevilnega in nepotrebnega osebja.

no večino, tega seveda poročila ne morejo povedati.

ŠKOF DR. BAMBERA.

v Praga, 3. jan. (Izv.) Včeraj je umrl škof dr. Bambera.

ZELEZNIŠKA NESREČA V ROMUNJI.

v Berlin, 3. jan. (Izv.) Semkaj se sporoča iz Bukarešte, da se je na progi Bukarešta—Konstanca pri Trajanu v Dobrudži zgodila velika železniška nesreča. Ubilih je bilo 18 oseb. Misli se, da je povzročila nesrečo zlobna roka.

ROPARJI V LITVI.

v Kovno, 3. jan. (Izv.) V vasi Blavučius so umorili roparji šest oseb, nato so pa zažgali še hišo tako da so umorjene osebe popolnoma zгореle.

Velesile in Kitajska.

Pariz, 3. januarja. Francoska vlada je, kakor znano, nasproti angleški spomenici glede Kitajske zavzela stališče, da zaenkrat počaka nadaljnega razvoja položaja na Kitajskem. Dokler se dogodki popolnoma ne razčistijo, ne namerava priznati kantonske vlade, ker bi se s tem razcep med Kitajci le poglobil; razen tega Francija neče dati iz rok vsakega zaloga glede svojih bodočih zahtev.

Kakor trdijo nekateri viri, si Francija tudi zato neče vezati rok, da bo mogla ob svojem času posredovati med Anglijo in Kitajsko.

Kitajska se je povsem pridružila stališču Francije; japonski poslanik se je v tej zadevi opetovano zglasil v zunanjem ministrstvu. — Japonska se je na Kitajskem že enostransko vezala, ker je podpirala pekinško vlado in njene generale. Tako si je menila zavarovati svoje interese v Severni Kitajski.

Združene države se, kakor poro-

čajo »Chicago Tribuni« iz Washingtona pridružijo angleškemu stališču! Na posvetovanju, kateremu so prisostvovali predsednik Coolidge, državni tajnik Kellog in državni minister za amornarico Wilbur, so sklenili da Združene države sprejmejo bistvene točke angleške spomenice. Vendar bo Amerika priznala Kitajski pravico, da pobira sama ne le davke nego tudi carino, ker Kitajska še ni zrela za izvedbo odredb, sklenjenih na svoječasni washingtonski konferenci. Dalje bo Amerika Kitajski priznala pravico do nadaljnjih pogajanj z velesilami.

Angleškemu stališču se pridruži tudi Italija, kakor poročajo rimski listi.

Čangsolin.

London, 3. januarja »Daily Telegraph« poroča iz Tokija da je prišel Čangsolin v Peking in se nastanil v stari cesarski palači. Nastopa

Ob 40 letnici Kat. društva rokodelskih pomočnikov v Novem mestu.

Dne 8. decembra lanskega leta je preteklo 40 let, odkar je bilo ustanovljeno v Novem mestu rokodelsko društvo. Bilo je tedaj to društvo v Novem mestu prvo te vrste, ki je oralo ledino na polju izobrazbe med obrtniki. Vsled tega je vredno, da se tega društva ob njegovem 40 jubileju spomnimo.

Pokojni gosp. dr. Josip Marinko, ki je bil tedaj profesor verouka na novomeški gimnaziji, je videl vso bedo, zanemarjenost in postrovelost rokodelskih pomočnikov. Videl je, da manjka tem ljudem vsestranske izobrazbe in krščanske vzgoje; videl je, da jim manjka nekaj kar bi jih pridobilo in vzgajilo v dobre, počtene in značajne ljudi. Manjkalo jim je društva, v katerem bi se zbirali, se razveseljevali in izobraževali. V tistih časih so se po Nemčiji kakor tudi po naših slovenskih pokrajinah pridno ustanavljala Kolpingova katoliška društva rokodelskih pomočnikov. Povsod so ta društva hitra napredovala in ljudje so jih z veseljem pozdravljali. Tudi pokojni g. doktor je pričel misliti na ustanovitev takega društva. Zbral je okrog sebe nekaj možjstrov ter jim razložil svoj načrt. Sad tega je bil, da se je dne 9. decembra 1886 ustanovilo v Novem mestu Kolpingovo rokodelsko društvo. Sprva se je Novomeščanom čudno

zdelo, da bi imeli pomočniki, ki so v njihovih očeh spadali k najnižji vrsti ljudi, tudi svoje društvo. Toda ko se je pod vodstvom pokojnega gospoda doktor Marinkota, ustanovitelja in prvega predsednika, to društvo krepko in hitro razvijalo, ter kmalu pokazalo prve svoje sadove, so postali tudi Novomeščani drugačnega mnenja. Društvo tedaj še ni imelo svoje hiše, ampak je imelo najeti dve sobi v nekdanji Verlačičevi hiši v Tesarski ulici.

Ker pa se je društvo hitro razrasčalo, so postali ti prostori kmalu premajhni in bilo je treba misliti na lastni dom. Prej kot Dom si je društvo omislilo zastavo. Na binkoštno nedeljo 1. 1887. je bila v kapiteljski cerkvi slovesno blagoslovljena. Od tega časa so se društveni člani še bolj pomnožili in kmalu je bilo slišati, da je društvo kupilo hišo, kjer ima še danes svoje prostore in kjer imajo zavetišče ne samo društveni člani, ampak skoro vse naše organizacije.

Ko je imelo društvo svojo zastavo in svoj dom, se je začelo, šele pravo društveno življenje. Ako poslušamo stare člane društva, ki so stali ob njegovi zibelki, zvedo, kako je društvo delalo, kako napredovalo, kako vzgajalo svoje člane ter jim nudilo vsestransko izobrazbo in veselje, ter tudi koliko bojev je to društvo že prestalo.

Društvo je k proslavi svojega jubileja povabilo razen vseh domačih in po domovini razkropljenih članov, tudi bratsko društvo ljubljansko. Zjutraj ob 7 je bila društvena sv. maša s skupnim sv. obhajilom v franč. cerkvi,

kjer je društveni pevski zbor pomnožen s stariimi člani lepo zapel. Zvečer pa so pevci tega zbora zopet pokazali kaj zmorejso, ko so pod vodstvom g. J. Grada na odru zapeli nekaj krasnih pesmi.

Po čepeti »društveni pesmic« je društveni predsednik prof. dr. Ciril Ažman v svojem govoru posegel v društveno zgodovino ter orisal njegovo delovanje od ustanovitve do danes. Društvu je častital tudi vrhovni predsednik rokodelskih društev in predsednik ljubljanskega društva, gosp. kanonik Alojzij Stroj, ki je ob enem častital tudi v imenu prevzvišenega gospoda knezoškofa ljubljanskega dr. Ant. Bonaventure Jegliča. Tudi g. prošt Karel Cerin kot društveni pokrovitelj je isto počastil z lepim govorom. V imenu pomočnikov je govoril društveni starosta g. France Gutman. Lepo je deklariral društveni član g. Franc Pelko dr. Krekovo deklaracijo »Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo«. Društveni tamburaški zbor pa je pod vodstvom g. Toneta Zefrana prav lepo zaigral na odru kakor tudi pri prosti zabavi.

Društveni člani, ki smo prihiteli iz drugih krajev v krog svojih tovarišev, častitali društvu, v katerem smo doživeli toliko tepega, smo bili presenečeni nad tako dovršenostjo.

Ob 40 letnici pa kličemo društvu in njegovim članom:

Brat! na noge, združite se tesno
svojo zastavo povzdignite krepko.
Pesem glasno vaša naj doni,
pošteno delo naj živi!
Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

Slovenska razstava v Berlinu.

Anton Mayer, kritik berlinskega »Uhr-Abendblatt«-a, je o razstavi kluba mladih v Berlinu 29. decembra prinesel naslednjo kritiko:

»Slovensko slikarstvo. Razstava v Sturmu. Prvikrat iščejo slikarji slovenske narodnosti iz Jugoslavije zvezo z mednarodnim umetniškim življenjem. Doma so v in okoli »Laibach«, ki se imenuje v njihovem jeziku Ljubljana, in so pokazali v Sturmu izbiro svojih del. Njihova lepa, nekoliko v stran potisnjena okolica, je bila do sedaj od velikega evropskega umetniškega valovanja le oblita, nekaj malih valov je udarilo preko obali in so pustili za seboj nekaj tega, kar se dogaja v velikem in nemirnem svetu večno se menjajočih pojmov. Mi vidimo v slikarstvu Slovencev motive in načine, ki so se v pravem evropskem življenju umetnosti že davno preživeli, tam pa se kažejo cepljeni na neko naivno, deloma na mnogo starejšo vzhodno-poljudne tradicije naslanjajoče se umetnost. Ekspresionizem in nova stvarnost sta na ljubljanske slikarje najmočnejše vplivala; močnejše kot te evropske smeri je je v njih neko slovensko-kmetstvo doživljanje in čut za bizantinsko odrevenost, ki ga nikakor ni brez izraza. Tako vtis, ki ga razstava pusti v opazovalcu, ni enoten; vendar prevladuje prvobitna, v narodnosti umetnikov zako-

Volivni boj za oblastne skupščine.

Šhodi SLS

Šhodi dr. Antona Korošca. Na Novega leta dan popoldne se je pripeljal v Dolenji Logatec naš voditelj dr. Korošec. Na kolodvoru ga je čakala velika množica ljudi, ki ga je potem spremlila v Društveni dom. Tam je v natlačeno polni dvorani govoril zbrani množici o našem slovenskem programu. Malo neprosto voljne zabave je napravil na koncu neki demokrat, ki se uči na pamet okrožnice notranjskega tajništva SDS. Pravijo, da je hotel slaviti tri vprašanja, pa je že po prvem osramočen bežal iz dvorane. Iz »Domovine« se bo pač vsledko naučil malo politične modrosti.

V nedeljo, 2. januarja, zjutraj sta govorila v Zireh dr. Korošec in dr. Natlačen ob največji udeležbi. Ob 11 popoldne sta ista dva govorila v Rovtjah nad Logatcem, kjer je bila dvorana istotako do zadnjega kotička napolnjena. Vsi ti shodi so se izvršili v najlepšem redu.

Vrhnik. V nedeljo, 2. januarja, se je vršil v Rokodelskem domu ob 3 popoldne dobro obiskan shod SLS. Shoda se je udeležilo ogromno število zborovalcev, da jih mnogo sploh ni moglo dobiti prostora. Prvi je govoril naš voditelj g. dr. Anton Korošec, ki je crisal razvoj poslednje krize in stališče Slovenske ljudske stranke, dalje o novih oblastnih skupščin. Dr. Korošecov govor prinašamo na drugem mestu. Za dr. Korošcem je govoril podnačelnik SLS dr. Marko Natlačen o volitvah v oblastne skupščine, nakar je predsednik župan dr. Marolt zaključil shod z zagotovilom, da bo Vrhnika tudi pri teh volitvah dokazala, da stoji trdno v vrstah SLS.

Na Lipoglavu in Javorju sta se v nedeljo 2. januarja vršila dva dobro obiskana shoda SLS. Na obeh je poročal narodni poslanec Fr. Samodej. Volivci so enodušno odobrili delovanje Jugoslovanskega kluba in izrekli klubu in svoemu poslancu soglasno zaupnico. Istega dne popoldne je bil sklican shod SLS v Sestrem, na katerem sta poročala posl. Smodej in kandidat za oblastno skupščino Jože Gostinčar. Velikastni zbor je z napeto pozornostjo poslušal izvajanja govornikov, navdušeno odobrili politiko Jugoslovanskega kluba in izrekli soglasno zaupnico svojemu poslancu. Shod je vodil g. župan Trkov in ga zaključil s pozivom, da se vsi volivci do zadnjega udeležijo volitev za oblastno skupščino in strnjeno glasujejo za kandidatno listo SLS.

Dr. Natlačen je imel na Novo leto dopoldne shod v Gorenjem Logatcu, popoldne pa v Hatedrščici. V Begunjah na Gorenjskem je bil javen shod SLS, na katerem sta govorila kandidata Jan in Arneš. Radičevci g. Arneš je priredil ob isti uri v Begunjah shod v bližnji gostilni. Ker je prišlo na njegov shod le par mož, je raje prišel poslušat tudi sam naše govornike. Oglasil se je tudi k besedi in pohvalil — kar se na Gorenjskem redko sliši — g. ministra Puolja. Povedal je tudi, da ni zadovoljen s SLS, kar pa so zborovalci že od prej vedeli. — Po njegovem nastopu Begunčici toliko bolj vedo, kaj mora storiti vsak Slovenec pri teh volitvah.

Na Breznici sta govorila isti dan popoldne posl. Kremžar in kandidat Arneš.

Prof. Mazovec je imel v Grobljah pri Domžalah v nedeljo 2. t. m. lepo uspel shod. Kandidat g. Poznič je imel 1. januarja shod v Zlatem polju. Prof. dr. Capuder je imel shod v nedeljo 2. t. m. v Pečah in Vrhpolju. V Vrhpolju je govoril tudi g. Poznič.

V Preseerju je imel sestanek z volivci v nedeljo 2. t. m. dr. Brecej. Isti dan popoldne sta govorila na shodu v Rakitni dr. Brecej in Brenčič.

Dr. Anton Milavec in g. Kobal sta imela krasno obiskane shode 1. januarja v

reninjena moč, tako da tuji vplivi kot slučajne akcedence ne motijo.

Najpomembnejši izmed razstavljalcev je Tone Kralj; v njegovih slikah »Težak«, ki združuje v strajni kompoziciji živali in ljudi, je nekaj brezupne otožnosti ruskih pesmi z Volge. Drugačnja je »Slovenska svatba«, ki kaže kmetstvo veselje do življenja v taki bujnosti in kretajah in izrazu, da spominja skoro na Jordaensa; pri tem pa na nekak čuden način prenaša realno življenje v neko simbolično sfero — privzete misli so tu preglasile navestnost. Fran Kralj, njegov brat, prinaša v temnih in topih barvah čno že omenjeno bizantinsko ekspresionistično odrevenelost, dočim je G. H. Kos edini, ki — norda vsled monakovskih vplivov — razstavlja krepko barvno sliko s predmestnim obelježjem. Nande Vidmar ljubi novo stvarnost, toda prevlečeno z nečim mehkim; Veno Pilon kaže v pokrajini mnogo ljubezni do grude, do zemlje svoje domovine. Fran Zupan in F. Stiplo vsak sta nedarjena, prvi kot akvarelistični pokrajinar, drugi kot slikar tihih žena. D. Vidmar prinaša blede in melanholično tihožitje. Tine Kos je, kot kaže njegov »Vihar na morju«, kipar z močnim čutom za stilnost.

Spominjajte se
Podpornega društva slepih,
Ljubljana, Wolfova 121

St. Rupertu in v Tržišču, 2. jan. na Trebelnem in v Mokronogu.

Prof. Jarc je govoril 1. januarja na shodu v Semiču.

Kočevje. Za nedeljo, 2. t. m., je sklicala krajevna organizacija SLS političen shod pri Beljanu, ki je zelo dobro uspel. Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen delavec Struna. Nato je dobil besedo kandidat SLS za oblastno skupščino za kočevski okraj g. prof. Evgen Jarc, za njim pa g. dekan Anton Skubic. Prvi je razložil glavna načela, na katerih temelji SLS, drugi pa je očrtal glavne naloge, ki čakajo SLS v oblastni skupščini. Za njima sta govorila še kandidata gg. Strnad in Peterlin. Krasno uspel shod je zaključil predsednik z zagotovilom, da bo 23. januarja naša skrinjica polna.

Lepo sta uspela tudi shoda v Strugah in Dobropoljah.

Lom. V nedeljo, dne 2. januarja, se je vršil pri nas politični shod. Poročal je g. poslanec Brodar in v dveurnem govoru natančno pojasnil sedanjí politični in gospodarski položaj. Zlasti je poudarjal veliko važnost volitev v oblastno skupščino. Za njim je govoril g. Ivan Majeršič iz Tržiča, naš kandidat za oblastno skupščino. V krasnem govoru je zbrane navdušil znova za SLS, ki edina stoji na pravem stališču v velikem boju za pravice slovenskega naroda in se trudi za zboljšanje našega gospodarskega položaja. Na predlog g. župnika so vsi zborovalci soglasno izrekli zaupnico g. Brodarju in Jugoslovanskemu klubu.

V nedeljo se je vršil izredno dobro obiskan shod SLS v Smihelu pri Novem mestu, na katerem je poročal posl. dr. Kulovec. Zborovalci so izrekli soglasno zaupnico Jugoslovanskemu klubu. — Popoldne je bil drugi shod v Birčni vasi, ki je bil listotako izredno dobro obiskan. Tudi na tem shodu je poročal dr. Kulovec.

Dr. Hohnjec je poročal na volivnem shodu v Konjicah v soboto, na praznik Novega leta. Shod je bil izvršno obiskan. Poslanec in celemu Jugoslovanskemu klubu je bila soglasno izrečena popolna zaupnica. Na shodu sta tudi govorila kandidata za volitve v oblastno skupščino. Napotnik in Bruderman, ter sta razvijala program naše stranke. Njuna izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem. Ves konjiški okraj stoji krepko in vztrajno v taboru SLS. Število tistih, ki verujejo obljubam radičevskih sekvestrov, je majhno, vsak dan manjše. Geslo celega okraja je: Oba kandidata SLS morata zmagati!

Laški okraj. Slov. ljudska stranka je priredila dosedaj že tri večje in dobro obiskane shode ter več manjših sestankov. Shodi so se vršili: dne 26. decembra v Laškem, dne 1. januarja v Lohi pri Zidanem mostu in dne 2. januarja pri Sv. Lenartu nad Laškim. Na shodih se je pokazalo, da se ljudstvo zelo zanima za volitve v oblastno skupščino. Na shodih so govorili poslanci g. dr. Gosar in kandidati za oblastno skupščino. — Dne 6. januarja se vrši shod SLS ob 11. uri v Jurklostru. Dne 9. januarja ob 11. uri pri Sv. Jederti nad Laškim, Sv. Miklavžu nad Laškim in v Razborju, popoldne ob treh pa v Lokavcu.

CELJSKO-VRANJSKI OKRAJ.

Shodi, ki so se vršili zadnja dva praznika po celjsko-vranjskem okraju, so bili glasila in močnega manifestacija naše ideje, ki je zavajevala vse sloje našega ljudstva. Nasprotniki so že sedaj prepričani, da bodo pri predstojećih volitvah popolnoma propadli, vsled česar se trumoma oglašajo in javno sami hvalijo naš program.

Dne 1. januarja na Novega leta dan, se je vršil shod na Teharjih, po rani sv. maši, katerega je vodil g. Burnik. Na shodu je g. dr. Godnič obrazložil navzočim poslušalcem pomen volitev, nakar so vsi prisotni z navdušenjem obljubili, da počejo vsi kot en mož na volitve in voliti listo SLS. Istočasno je bil shod v Vojniku, kjer je g. Davorin Kranjc zborovalcem polučno razložil pomen predstojećih volitev in politični položaj. Isti dan zjutraj se je vršil shod v Braslovčah, kjer so zavedni naši ljudje do zadnjega kotička napolnili dvorano pri Brišniku. Ljudje niso imeli niti dovolj prostora, vsled česar so morali poslušati na hodniku. Bilo je navzočih tudi nekaj nasprotnikov, ki so pa molčali. Na shodu je govoril nar. poslanec g. dr. Hodžar. Med njegovim govorom je vladalo veliko navdušenje, ki se je stopnjevalo do vrška, ko so pričujoči spontano priredili ovacije voditelju našega naroda dr. Korošcu. Na shodu je bil pričujoč tudi naš namestnik g. Korcnovšek. V tem kraju so imeli en teden pred demokrati tudi svoj shod, kjer je nastopil g. Špindler in 17 ljudem razlagal svoje misli. Od teh 17 je bilo pet pristašev SLS. Popoldne istega dne se je vršil shod na Polzezi v napolnjeni dvorani pri Cizeju. Shod je vodil naš kandidat gospod Mešič, župan s Polzele. Govoril je zopet g. dr. Hodžar, ki je povzročil isto navdušenje, kot zjutraj v Braslovčah. Drugi dan, t. j. v nedeljo, so se shodi po celem okraju nadaljevali. Najprej se je vršil shod v Novi cerkvi, kjer so volivci napolnili do zadnjega kotička prostrano sobo v krčmi pri Klincu. Shod je vodil g. Saneec. Nastopil je kot govornik g. Davorin Kranjc, ki je v lepi in poljudni obliki ljudstvu obrazložil važen pomen predstojećih volitev. Nato je še nastopil g. dr. Godnič, ki je

navdušil ljudi za naše ideje in poudarjal, da ne sme na dan volitev nikdo ostati doma. Prisotni so bili tudi nasprotniki, ki so pa koj v začetku zborovanja osramočeni izginili. Končno je v lepih besedah vspodbujal domači g. kanonik Zagar k vztrajnosti in razložil ljudem bistvo našega programa, t. j. poštenje, ki bazira na krščanskem življenju.

Istočasno se je vršil tudi shod v St. Jurju ob Taboru, kjer je nastopil kot govornik g. dr. Hodžar. Uspeh tega shoda je bil enak prejšnjim shodom. Ljudje so zopet napolnili dvorano v Društvenem domu, vkljub temu, da so Radičevci priredili ob istem času svoj shod, na katerem je bilo nekaj radovednežev. Ta shod je pa trajal samo četiri ure, ker kandidat g. Lorber ljudem ni imel drugega povedati, kakor to, da je prečital nekaj odstavkov iz naše agitacijske knjižice. Nato so prišli vsi udeleženci tega zadnjega shoda na naš shod, a žal niso mogli priti v dvorano, ker ni bilo v njej nikakega prostora več. Na shodu je bil navzoč tudi g. Lesjak, domači župan in namestnik na naši kandidatni listi. Shod je vodil tajnik okrajne organizacije g. Jan. Popoldne istega dne se je v istem obsegu in z istim učinkom vršil shod na Gomilem. Shod je vodil g. Rančigaj, tudi naš namestnik. Gostilniški prostori pri Kunstu so bili zopet do zadnjega kotička nabito polni. Govoril je g. dr. Hodžar. Ljudje so bili tako navdušeni, da so ponovno in ponovno prekinili govornika z navdušenimi medklci, ki so dokazali, da ljudstvo spoštuje in ljubi svojega voditelja, t. j. dr. Korošca.

Na vseh gornjih shodih so volivci, sami naši zavedni ljudje, posestniki in posestniški sinovi, izrekli neomajno zaupanje našim poslancem in posebno pa dr. Korošču. Vsi ti shodi so bili tudi porok, da bomo pri prihodnjih volitvah zmagali z ogromno večino.

V Cerkljah pri Kranju bo na praznik Sv. Treh kraljev ob 3. uri popoldne shod SLS, na katerem govori načelnik SLS dr. Anton Korošec.

Shod SLS bo 9. t. m. v St. Vidu pri Stični v Domu po prvi sv. maši. Govori g. dr. Anton Korošec. Shod je za vso okolico. Udeležite se ga v obilnem številu.

Opozarjamo še enkrat, da shodov v volivni dobi ni treba naznanjati oblastem. — Po Corenjakem pošiljajo neki gospodje po naših shodih proizvedovat crožnike, kdaj in kje ter kaj je kdo govoril. Tega šikaniranja znanega gospoda se ni treba prav nič bati. Pustimo gospodi, ki ima skomine po nasiljih, njih nedolžno veselje. Se bodo dotičniki že naveličali.

»Domovina« straši. Malo ima dr. Zerjavova strankac volivcev, toda še te odbija s strašilom klerikalizma. Še tisto malo korajže, ki jo imajo demokratje, morajo zgubiti, če bodo strašna poročila o klerikalni strahovladi. Strahovlado imenuje namreč »Domovina« delo nekdanjega deželnega odbora, ki ni božal liberalcev, ampak delal za ljudske koristi. Kaj je delo za ljudstvo, seveda vedo sedanji gospodje okrog »Domovine« tako malo, kot so to vedeli isti gospodje, ko so pred vojno v »Slovenskem domu« zabavali čez klerikalnega zmaja. »Domovina« pa bo svoje vrste v tem volivnem boju brez dvoma tako ostrašila, da se bodo stajale vsaj za polovico.

S kakšnim orožjem se bori šef SDS. Dr. Gregar Zerjav si je upal s svojim podpisom zapisati tako-le v zadnji »Domovini«: »Tega mi noben škof ne bo nikoli dopovedal, da je katoliška vera v nevarnosti, če pri volitvah 23. januarja zmagata naš g. Poljanšek iz Zirov nad dr. Natlačenom od SLS, ki si morda samo vsake kvatre ogleda cerkev od znotraj, ali pa naš Lačovic iz Litije nad vernim katoličanom kakor je g. Lebinger. Tako mi Bog pomagaj! — Mi dobro vemo, da bo »bogpomogaj« zmagal Poljanškovo nad dr. Natlačenom, ker se menda tudi g. Poljanšku še ni sanjalo do slej o zmagi SDS v logaškem glavarstvu, vendar si dovolimo vprašanje: Vsak ve, da dr. Natlačen vrši redno svoje verske dolžnosti. Kako naj se torej kvalificira, kar je dr. Zerjav zapisal v volivnem boju o svojem političnem nasprotniku? — Naj bo dr. Zerjav že enkrat prepričan, da ni vera sama v nevarnosti, v nevarnosti pa je marsikak posamezen bravec »Domovine«, da zgubil smisel za vsako poštenje in s tem tudi svoje versko prepričanje.

Sredi volivne borbe na Hrvatskem.

Krasna zborovanja HPS. — Razbit shod SDS v Zgornji Stubiči. — Ljudstvo preprečilo zborovanje radičevcev v Krašiču.

Zagreb, 3. dec. (Izv.) Na Novega leta dan se je vršila pri Sv. Petru Orekovec (Križevci) velika javna skupščina HPS, na kateri je govoril g. Kratina. Shodu je prisostvovalo preko 1000 zborovalcev, Radičevcev, ki so prišli na shod z namenom, da ga onemogočijo, je bilo tako malo, da so morali pobegniti iz zborovališča. Zborovanje je v vsakem oziru sijajno uspelo.

V nedeljo, dne 2. t. m., pa se je vršilo izredno veliko zaupnih sestankov in javnih zborovanj HPS širom Hrvatske. V Križevcih sta govorila na zaupnem sestanku dr. Selec in Marko Vunič. Ravnotako se je vršil zaupni sestanek v Cirkvenju, na katerem sta

poročala dr. Macičič in kmet Kolemen. Na okrajnem sestanku v Veliki Gorici sta govorila g. Stepanič in kmet Gjuro Severič. V Jaminici se je vršilo veliko javno zborovanje, kije krasno uspelo. Kot govornika sta nastopila dr. Šime Cvitković in P. Grgec. Dr. Janko Simrak je g. Ivan Janez sta imela javen shod v Pečuhli, popoldne istotam pa zaupen sestanek samo za pristaše HPS. Na velikem zaupnem sestanku v Adamovcu pa sta poročala dr. Simrak in Vinko Bestak. Pač našljajneše pa je uspela mogočna javna skupščina HPS v mestu Slunju, ki ji je prisostvovalo preko 5000 volivcev in na kateri so ob gromovitem pritrjevanju ljudske množice govorili dr. Jurežič, župnik Mikan in dr. Kukarič. Jako dobro so uspeli zaupni sestanki v Pribiću (govoril g. Kratina), v Diklem, Lukoranu in Poljani (govoril g. Ujevič), v Andraševcu pri Zgornji Stubiči (poročala g. Simundža in Cvitajčić) ter v Lipovljanih. Tukaj se je nabralo toliko zborovalcev, da se je moral pretvoriti zaupni sestanek v javno skupščino, na kateri sta poročala dr. Bakšič in P. Marinković. Dr. Radonič je imel več zaupnih sestankov in sicer v vaseh Ruović, Prinjane, Podbablje, Krivodol in Lovreč. Vsi ti sestanki so se vršili v znamenju velikega navdušenja zborovalcev za program HPS, na katerega so prišli zborovalci iz vsega Posavja. Na shodu so govorili dr. Deželic, dr. Hrenčević, g. prof. Ivo Horvat in Mate Dabar (kmet). Na Novega leta dan so hoteli imeti tukaj svoje zborovanje radičevci, a je prišlo tako malo ljudi, da so pristaši HPS na shodu popolnoma prevladali. Vsi ti množični shodi in sestanki, ki so se vršili širom Hrvatske v nedeljo 2. t. m., so dokazali, da gre HPS naprej, da zavednost in borbenost njenih pristašev raste.

Zagreb, 3. dec. (Izv.) V Zgornji Stubiči bi se imel vršiti dne 2. t. m. shod SDS, na katerem je imel govoriti g. Klarič, nosilec tamošnje liste SDS. Ljudska množica je bila tako razjarjena nad prireditelji shoda, da je navalila na g. Klariča, ki je bil v hipu ves v krvi; kandidatna lista, ki jo je držal v rokah, je bila čisto premočena od krvi. Treznosti in discipliniranosti pristašev HPS, ki so se v velikem številu udeležili shoda, se je zahvaliti, da ni teklo na zborovališču še več krvi in da je g. Klarič ušel smrti.

Zagreb, 3. dec. (Izv.) Javnega shoda, ki so ga sklicali radičevci za 2. t. m. v Krasiču, se je udeležilo komaj 150 radičevcev-volivcev in okoli 200 žensk in otrok. Kot govornika sta prišla v Krasič dr. Kežman in dr. Banković. Shoda se je udeležilo veliko število pristašev drugih strank, posebno HPS. Razburjen je ogorčen je zborovalcev proti radičevcem je prišlo do elementarnega izbruha. Ljudstvo radičevskih govornikov sploh ni pustilo do besede; v času dveh ur govornikov ni bilo mogoče slišati. Radičevci so bili čisto poparjeni, ker so videli, da jim razočarani volivci ne pustijo zborovati. Vsa orožniška asistenca ni mogla radičevskim prirediteljem shoda nič pomagati. Tudi na tem shodu so dokazali množično zbrani pristaši HPS svojo disciplino in zavednost. Ob koncu zborovanja pa so zapeli kmetje pesem »Proklet bodi izdajalec domovine«. Radičevci pa so odšli poraženi z zborovališča.

ČESKI FAŠISTI.

v Brno, 3. jan. (Izv.) Tukaj se je vršila dne 1. in 2. jan. državna konferenca fašistovskega sveta, na katerem se je sklenilo, da se češki fašisti odresejo vpliva slesberne politične stranke. Obenem so se izločili iz stranke neškatere »shizmatike. Izvolil se je peteročlanski direktorij fašistov, ki mu stoji na čelu general Gajda.

PLAZ NA TIROLSKEM PODSUL 10 OSEB.

v Bregenz, 3. jan. (Izv.) Včeraj ob 12. uri opoldne je v Pazieltalu p. Zürsu podsul plaz 10 oseb, med temi 4 Angleže in 2 Angležinji ter dva Berlinčana. Enega Berlinčana in eno Angležinjo so rešili.

v Bregenz, 3. jan. (Izv.) 25 mož je stalo na delu, da odkoplje osmero ponesrečenih turistov izpod plazu. Šest oseb so že izkopal, ostalih dveh še niso našli.

ZRTVE POVODNJI NA MALAJSKEM.

v Singapore, 3. jan. (Izv.) Ob priliki zadnje velike poplave v malajskem ozemlju, kakor je ne pomnijo že dolgo, je utonilo veliko število ljudi. Računa se, da znaša število človeških žrtvev okoli 1000.

SNEG IN MRAZ V ŠPANIJI.

v Madrid, 3. jan. (Izv.) V Španiji je zavlada hud mraz in so zapadli jako močni snežni zameti. Sneg ja zapadel celo v Malni. Na železniških tirih leži tri metre visok sneg. Celokupna škoda, ki je nastala radi snežnih zametov, znaša 250 milijonov peset.

OMEJITEV OBRATOV V TEKSTILNI INDUSTRIJI V ITALIJI.

v Rim, 3. jan. (Izv.) »Corriere della Sera« poroča v zvezi z zastojem v tekstilni industriji, da se je na merodajnem mestu sklenilo, da se v nekaterih tovarnah od 4. januarja naprej do preklica zneha delovni čas tedensko za osem ur, v drugih tovarnah pa za 15 ur tedensko.

Poravnajte naročnino!

Dnevne novice

Cene našim časopisom.

Naročnina našim časopisom ostane za leto 1927 nespremenjena.

»SLOVENE« dnevna izdaja:

za vse kraje v Jugoslaviji:
za en mesec Din 20.—;
za četrtletje Din 60.—;
za pol leta Din 120.—.

Za inozemstvo:

a) Anglija s kolonijami, Italija, Nizozemska, Švica in Amerika za en mesec Din 35.—;
b) ostalo inozemstvo Din 30 Din.

Nedeljska izdaja:

za Jugoslavijo celoletno Din 80.—;
za inozemstvo celoletno Din 100.—.

»DOMOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 38.—;
za inozemstvo celoletno Din 60.—.

»BOGOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 20.—;
za inozemstvo celoletno Din 24.—.

Kdor plača manjši znesek, se vzame isti na račun oziroma vpiše za krajšo dobo.

cenik in vzorce za oglase

v našem dnevniku »Slovene« dobe cenj. naročniki natisnjene na drugi strani našega lista. Shrani naj si ta cenik vsak naročnik za event. poznejše oglaševanje ter ga ob vsaki dani priliki pokaže in raztolmači svojem sosedom in prijateljem.

★ Umrl je 23. decembra p. l. p. Bonaventura Čiček, ki je bil znan pridigar v Pluju in drugod. Bil je že 30 let v Ameriki. Njegovo delovanje v Ameriki je bilo vsestransko in izredno uspešno. Ko je obhajal 40 letnico mašništva, so mu amerikanski Slovenci pridelili prav veličastno proslavo, katero so se mu izkazali hvaležne. Pokojni je bil rojen v župniji sv. Magdalene v Mariboru. Njegovemu bratu, Lovrencu Čičku, cerkv. ključarju v Kamnici pri Mariboru in ostalim sorodnikom naše sožalje. Blagi pokojnikovi duši večni mir!

★ Za soprovizorja na župnijo Sv. Miklavža na Polju je imenovan župnik na Bučah, g. Miloš Turk.

★ Vedno nižje. Zdaj, ko pišejo listi o krizi našega gledališča, beremo v različnih proglaših tega ali onega združenja, da propada naš »teater«. In potem »teater« brez konca in kraja. Kmalu homo začel pomilovati tudi reducirane »glumice«. Kdo bo pa še govoril in pisal domačo slovensščino, ko pa smo kot Jugoslovenci postali »otmenac« družba, kakor smo te dni brali v »Jutru«. In najbrže se »otmenac« in istaknutih Jugoslovencev ne bo reduciralo, kakor dosledno veže »se« z roditeljskim tudi v nikavnih stavkih »Narodni dnevnik«. Kajti tudi po slovnici in slogu mora »slovenski« izobražence pokazati, da je že visoko zrastle nad svoj ubogi in maloštevilni slovenski kmetijski narod. Da — v krizi se nahaja naše gledališče, v veliki krizi pa se nahaja tudi velik del našega izobraženstva.

★ Umrla je dne 3. januarja ob 10. uri znana Amalija Steklar, žena gostilničarja Matije Steklarja v St. Jakobu v Slov. gorici. Poreb bo v sredo, dne 5. januarja ob 10. uri.

★ Vozni red (Red voznje, januarska izdaja) je izšel. Knjižica se razlikuje od oktobrske izdaje po tem, ker so vnešene najpogejše spremembe na progah: Subotica—Vinkovci, Vinkovci—Brčko, Vinkovci—Zupanja, Sombor—Stari Bečej, Sombor—Ridjica, Ruma—Klenak, Topčider—Mala Krsna, Užice—Varaždin, Štip—Kočane, Maribor—Trst, Čakovci—Dolnja Lendava in druge. Cena 25 Din. Uprava »Reda voznje«, Frankopanova 18. Beograd.

★ Nova telefonska zveza. Med Mariborom in Celovcem je otvorena nova direktna telefonska zveza.

★ Lepo darilo za novo leto. Avstrijski železničarji, uradniki in sprevodniki z vpokojenci vred so prejeli po 100 šilingov t. j. čez 800 Din ali 3200 kron za novo leto. Pri nas pa nameravajo železničarjem plače obdavčiti in zmanjšati. Za osobje namreč ni denarja, pač pa grede ravno v tem resoru vsako leto težki milijoni v žep raznim liferantom, posredovalcem in drugim temnim figuram. Upamo, da bo novi g. minister napravil red in ne bo prikrajšal osobja, pač pa stopil na prste raznim pivjakom.

★ Osrednja zveza javnih nameštencev je imela zadnje nedeljo občni zbor. Zbor se je vršil v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Udeležilo se je razmeroma malo članov. Dosedanji predsednik g. Lilleg je odložil svoje mesto in odklonil ponovno izvolitev. Novega predsednika voli odbor, ki se bo v ta namen sestel k prvi seji prihodnjega soboto.

★ Strašno maščevanje. — Načelnik splitske Orjune ubit. V avgustu p. l. so se v Splitu stepli radičevci in Orjunaši. Pri tistem pretepu je bil iz orjunaških vrst ubit radičevac Josip Grgin. Radičevci so proglasili, da je Grgin ubil načelnik splitske Orjune Valenta Zic. Pri

sodišču pa je bil Zic oproščen. V nedeljo 2. t. m. se je peljal načelnik Zic na sprehod v Kaštelnovi. Spremljal ga je njegov drug Milorad Zile. Na obali je oba nenadoma napadel oče pokojnega Grgina in zabodel Zica z nožem v prsi. Takoj nato je priskočil še brat pokojnega Grgina, zabodel Zileja in mu zadal štiri najst rani. Valenta Zic je na smrtonosni rani v splitski bolnici umrl. Tudi na smrtni postelji je zatrjeval, da on ni ubil Grgina.

★ Siavka delavcev v Zavidoviču. Sarajevska delavska zbornica in inspekcija dela sta ponovno intervenirali pri ministru za socialno politiko radi stavke v Zavidoviču. Pristojni činitelji so mnenja, da delavci ne nosijo nobene krivde za stavko. Od podjetja se bo zahtevalo, da da delavcem plače tudi za ves čas stavke. Če ne bi podjetje hotelo urediti položaja delavcev in jim dati tistih prejemkov, ki jim grede, bo ministru storilo proti podjetju potrebne korake.

★ Novo leto v Zagrebu je poteklo popolnoma mirno. Kakor božični, so tudi novoletni prazniki minili brez dogodkov, tako da se zagrebško časopisje temu zelo čudi. Ni bilo nobenega samomora, niti ne poskusa. Policija je imela opravka edino s pijanci in razgrajaji, ki so se hoteli navžiti vina. Celo malih tatvin ni skoro nič bilo.

★ Po petnajstih letih odkrit zločin. Leta 1910. je bil v subotičkem predmestju izvršen uboj. Nek neznanec je z lovsko puško ustrelil hišnega posestnika Stevana Čira. Orožništvo je takrat zaprlo ženo in sina ubitega. Ker se jim ni mogla dokazati krivda, so ju izpustili na svobodo. Po petnajstih letih pa se je sedaj javil 72 letni Jovan Čekov, ki je orožnikom priznal, da je on izvršil uboj, k čemur ga je nagovorila žena umorjenega. Za to delo mu je obljubila nagrado tisoč kron in oral zemlje. Čekov je po uboju pobegnil. Čirova žena se je pa poročila z nekim Bodinom, ki je bil tudi zapleten v ta zločin. Po uboju je dobil Čekov samo 140 K. Orožništvo je aretiralo tudi Čirovo ženo.

★ Skozi okno sta skočila mlada zakonska Zinka in Aida Miklašević v Mestaru. Ob dveh ponoči sta se sprla in drug za drugim poskusila napraviti konec. Ker so pa okna le pet metrov visoko od tal, se je žena nekaj potolekla, možu, ki je boljši telovadec, pa se ni nič zgodilo. Senzacija je vzbudila ta zadeva, ker so Miklašičevi zelo odlična mostarska družina.

★ Ito — zobna pasta najboljša.

★ Vrednostne papirje, predvojne, tu- in inozemske vseh vrst kot državna, deželna, mestna, železniška posojila, obligacije, prioritete, rečke itd., kupuje in plačuje najkulantnejše Yerc, Komercijalna družba, Ljubljana, Kongresni trg 9 (na vogalu Kino Matice).

Ljubljana

○ Božična prireditev v Rokodelskem domu bo na praznik sv. Treh kraljev ob 5. uri popoldne. Glavna točka na sporedu je »Božična skrivnost«, spevoigra v 4 slikah. Besedilo prve in druge slike je zložil Fran Levstik, tretje in četrte (Razglašanje Gospodovo) pa dr. A. Pavlica. Besedilo je uglasbil J. Kokošar Sodeluje društveni pevski in tamburaški zbor. Ker je božičnih iger le malo, bo gotovo »Božična skrivnost« privabila mnogo občinstva sv. Treh kraljev dan v Rokodelski dom.

○ »Egiptovski Jožec« je naslov svetopi-semki igri v 5 dejanjih in 4 slikah, ki jo vprizori »Krekova mladina« na praznik sv. Treh kraljev ob 3. popoldne v Ljudskem domu v Ljubljani. Ker so zveze z vlaki ugodne, opozarjamo na igro zlasti naše prijatelje iz okolice. Konec ob 5. Predprodaja vstopnic od danes naprej ves dan v Jugoslovanski strokovni zvezi, Stari trg 2/II.

○ Jubilej 25 letnico obhaja danes znani priljubljeni vrtar g. Karol Polek, odkar zvesto, z gledno in marljivo opravlja svojo službo v konventu viteškega reda v Križankah v Ljubljani. Bog ga živi!

○ Predavanje Slovenskega planinskega društva o Kamniških planinah in Karavankah se bo vršilo danes, v torek ob 20. uri v Mestnem domu. Opozarjamo na lepe slike iz Savinjske doline in polja narcis na Golici. Vstopnina je 5 Din, za dijake 3 Din.

○ Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani ima prvo redno skušnjo v letošnjem letu v sredo 5. t. m. ob 7. uri zvečer v Glasbeni Matici. Studira se nov program. Prosimo vsi polnoštevilno in točno.

○ Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Skupna vaja celega zbora se vrši drevi ob 8. Vsi in točno! — Odbor.

○ Viom. V noči na 2. t. m. je bilo vlomljeno v trgovino Marije Dermelj na Mestnem trgu št. 12. Neznani vlomilec je odnesel za 3 tisoč Din raznih sladkarij, pijače, delikates in likerjev.

○ Tatvine v Ljubljani. Nadvat Karolini na Celovski cesti št. 50. je bila na Silvestrovo ukradena iz omare 1 srebrna moška ura in 1 srebrna ženska ovratna verižica in skupni vrednosti 750 Din. Tatvine je osumljen neki berač. Prijavljena je še ena manjša tatvina in ena manjša goljufija.

○ Policijska kronika ne beleži nikakih aretacij in v času Silvestrovanja je tudi precej izpregledalac. Prijavljeni so le štirje slučaji

kaljenja nočnega miru, dva prestopka policijske ure, en slučaj nedostojnega vedenja in trije prestopki pasjega kontumaca.

Maribor

□ Kje bodo prostori za uradovanja in zborovanje oblasne skupščine? Veliko županstvo je poslalo mestni občini posebni predlog glede ureditve prostorov za uradovanja in zborovanja oblasne skupščine. Veliko županstvo predlaga sedem sob za klube ter uradništvo in eno sejno dvorano. Tozadevno pride v poštev predvsem mestni Kazino. Iz Kazine bi se naj odstranila uradniška menza in v prostore menze bi se preselila študijska knjižnica. Zgoraj bi bilo po tej preselitvi dovolj prostora za klube, uradništvo in na razpolago tudi dvorana. V poštev pridejo obširni prostori okrajnega zastopa, porotna dvorana okrajnega sodišča in hranilnica in posojilnica v Narodnem domu bi bila pripravljena prodati v te svrhe celi Narodni dom. Zadevo s temi prostori bo proučil poseben odsek in staval občini konkretne predloge glede preureditve zgoraj imenovanih prostorov, ki bi bila najcenejša in najbolj praktična.

□ Za volivni sklad SLS je nabral gospodar kraj. organ SLS v Krčevini pri Mariboru g. Inkret na seji na Novega leta dan med odbor-niki samimi 104 Din. — Posnemajte!

□ Ljudska univerza v Mariboru. Univ. profesor dr. Strzygovski iz Dunaja je predaval na Ljudski univerzi v Mariboru in sicer v torek dne 4. januarja o »Pravilnem pojmovanju umetnosti« in sicer na podlagi znamenitega grškega Hegeso reliefa; petek dne 7. januarja o »Sredstvih umetniškega izražanja« na podlagi izbranih skiptičnih slik različnih umetniških dob. Tema predavanja bo sledilo pri zadostnem interesu v soboto še tretje. Mariborčanom se nudi redka prilika da jim tolmači pravi pomen umetnosti znanstvenik svetovnega slovesa prof. dr. Strzygovski, ki razpolaga pri tem še blestečo lahko razumljivo besedo.

□ Mladiška Marijina družba franči-skanke župnije v Mariboru ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo, dne 9. januarja v Ivorani Zadrudne gospodarske banke igrokaz v treh dejanjih »Sv. Alojzije«. Vstopnina: se-šest 10. 8 in 6 Din, stojšča 3 in 2 Din. Na prireditve so vabljeni zlasti oni, ki so bili zadnjič vsled drugih prireditev zadržani.

□ Promet z avtomobili. Ker je jasno videti, da bo promet z avtomobili visoko aktiven, bo naročila mestna občina še tri ose-bne avtomobile. Ko bodo dospeli ti avtomobili, bo istočasno odpeljal zjutraj eden avto n. pr. iz Maribora proti Celju in iz Celja v Maribor. Ravno tako bo tudi na drugih dveh progah. Občna je že stopila glede nakupa teh avto-mobilov v stik s tvrdkami v Londonu.

□ Pritožba mariborskih trgovskih krogov. Za božične praznike je bila otvorena že tako dolgo težko pričakovana telefonska zveza Bratislava—Maribor—Zagreb. Potom te proge so se zanašali mariborski trgovski krogi, da bodo imeli direktno zvezo z Zagrebom, s katerim je ravno Maribor v tako tesnih trgovskih stikih. Koj po otvoritvi zgoraj omenjene zveze, je pa odredilo poštno in brzojavno ministrustvo, da ta proga sploh ne bo na uporabo zasebnikom. Mariborski trgovci so prepričani, da ta proga ne bo neprestano zasedena od višje vladne strani in bi dobili lahko trgovci saj po eno uro na dan dovoljenje za razgovore z Zagrebom. Našega poslanca za Maribor prosimo mi trgovci, naj nam izposluje v Belgradu, da nam odkáže ministrustvo določeni čas, v katerem se bomo lahko tudi mi trgovci posluževali te tolikanj važne nove telefonske zveze.

□ Poskus samomora. Dne 1. t. m. se je dogodil na Koroški cesti v Mariboru razburljiv prizor. Frančiška K., ki je šla proti Vodniko-vevu trgu v spremstvu svojega moža, se je nenadoma vrgla pod osebni avto, ki je precej naglo privozil po cesti. Sofer avtomobila pa je imel toliko prisotnosti duha, da je takoj potegnil vse zavore in avto se je ustavil tik žene, ki je ležala na cesti, ne da bi jo poškodoval. K. je že drugič poskusila vreči se pod avto-mobil, toda oba poskusa sta se ponesrečila. Izjavila pa je, da ima trden sklep dati se povoziti od avtomobila, ker radi družinskih pre-pirov ne more več živeti.

□ Nevarna poškodba. Na Novega leta zjutraj so našli v Vojaški ulici ležati težko poškodovanega slikarja Blaža F. iz Studencev. Poklican je bil rešilni oddelek, ki ga je pre-peljal v bolnico. Ugotovilo se je, da je dobil F. poškodbe v pretepu v Dalmatinski kleti. Vsled izgube krvi je na poti domov oslabil in se zgrudil nezavesten.

□ Šlašeni konji. Vojak Juro Božič je vo-zil s parom konj po cesti proti Lajtersbergu. Nenadoma so se mu konji splašili vsled pisika lokomotive in Božič je padel pod voz ter si zlomil nogo. Rešilni oddelek ga je prepeljal v vojaško bolnico.

□ Pretep. V noči od nedelje na ponde-ljek se je vršil na Pobrežju pod gostilno Simo-nič hud pretep. Poleg krvavih glav so postali žrtev pretepa plitovi in planke v okolici ome-njene gostilne. Vzrok pretepa je bil preobilni alkohol in godba pozno v noč. Martin Kočijaš je odnesel iz pretepa težko poškodbo na očesu, radi katere se mora zdraviti v bolnici. Nasled-njega dne je bil aretiran od policije na državnem mestu glavni pretepač, mizarski pomoč-nik Rudolf K.

□ Policijski drobiž. Za novoletne prazni-ke je imela mariborska policija največ oprav-ka z pijanci in razgrajaji. Na novoletni dan so bile izvršene štiri aretacije, prijavljenih pa 15 slučajev, v nedeljo, dne 2. januarja sta bili aretirani dve osebi in prijavljenih sedem slu-čajev, dne 3. januarja pa je bilo šest aretacij in šest prijav. Med aretiranci je največ pre-tepačev, ki so se za Silvestra nasrkali preveč alkohola. Rudolf K. je bil aretiran radi pre-tepa na Pobrežju, narednik Ivan V. radi raz-grajanja v gostilni Pregelj, mesarski pomočnik Mirko W. pa je po noči ob tri četrti na tri pre-temel na Koroški cesti svojo ženo in njeno pri-jateljico. — Viljem N. je pokonil v pijanosti plot pri vojaški bolnici v dolžini devet metrov. — Radi prepevadanega povratka in vlačugar-stva sta prišli v zapor Ana M. in Julijana G. Ana M. je nevarna tatica. — Josip T. je pone-veril na Hrvaškem nekaj denarja, pokradel razno obleko ter se zatekel nato v Maribor, kjer ga je policija na podlagi tiralice zaprla. Franc F. je skušal na Silvestrovo odnesti iz Velike kavarne plačilnemo natakarku zimsko sukno. Večina aretirancev je bila izročena so-dišču, kjer prejmejo zasluženo kazeno.

Celje

□ Vendar le upajo. Kakor smo slišali namé-rava g. župan skica'i za prihodnji petek sejo obč. sveta. Gospodje demokrati upajo namreč, da se bo opozicija v našem mestu udala ravno tako, kakor se je morala udati opozicija v Mariboru. To upanje bi demokrati lahko opustili, ker je brezplodno. Pri nas nima namreč opozicija z demokrati prav nikakega delovnega programa, kakor v Mariboru.

□ Doprsnj kip umrlega dr. Josipa Srneca je izstavljen v izloženem oknu turke Strmece. Kip je mojstrsko delo našega domačega umetnika kiparja Bernekerja, ki je izklesal ta kip iz do-mačega kararskega mramorja. Kip je prav prvovrstno umetniško delo, ki predstavlja umrlega dr. Srneca v slabejši moški dobi in kaže polno živah-nost in duševne sile, ki so ranjkega prevevale. Ma-terial je izbran na domačih tleh, pri čemer ome-nimo, da je po mnenju kiparja Bernekerja pohorski mramor veliko boljši material kakor pa sam ka-rarski.

□ V svrhu poprav cest in polov je najel okrajni zastop celjski posojilo v znesku 350.000 Din. Poplave so namreč v naši okolici napravile veliko škodo, radi česar bi se morale doklade zelo ob-utno zvišati, ako bi se hotele iz rednih dohodkov kriti vsi izdatki, ki jih bodo povzročile te potrebne poplave. Samo radi amortizacije so se doklade zvišale od 220 na 240 odstot. Poleg tega pobira okrajni zastop še 50 odstot najmarine.

Pluj

□ Predavanje o Palestini. Dne 6. februarja bo predaval v mestnem gledališču č. g. profesor dr. Jehart o Palestini (Jeruzalem, Nazaret, Betle-hem). Pričetek ob 3. uri popoldne. Predavanje bodo pojasnjevale lepe skiptične slike.

□ Poreka. Poročil se je g. profesor J. Kle-menc iz Zagreba z gospodično dr. Marijo Mlakar-jevo, zdravnico-pripravnico, hčerko žel. uradnika Mlakarja v Pluju. Bilo srečno!

□ Mestno gledališče. V nedeljo, dne 2. janu-erja popoldne in v ponedeljek, 3. januarja zvečer je vprizorilo mestno gledališče Ogrinčevu veselog-ro v Ljubljano je dajmo.

□ Vinsko razstavo in vinski sejem bo otvoril dne 15. januarja g. veliki župan. Vino se sprejema od 6. do 12. januarja in bo razstavljeno samo v buteljkah. Razstava bo odprta vsak dan od 10. do 17. ure. Razstava se bo vršila v Društvenem domu.

□ Plujška tiskarna je otvorila pred kratkim lastno knjigovoznico.

□ Ogenj. Dne 21. dec. je pogorelo pri Juriju Donaju v Placarovcih pri Sv. Marjeti niže Pluja skoraj vse, razun zidane hiše, na kateri je pogorela tudi streha. — Dne 27. decembra so ustanovili pri Sv. Marjeti gasilno društvo. Pristopilo je 32 članov. Za načelnika je bil izvoljen župan g. Franc Ranfi.

Jesenice

Jesenice. Na novega leta dan zjutraj je vlak, ki prihaja na Jesenice ob sedmih zjutraj iz Kranjske gore, pripeljal s seboj štiriindvajsetletnega Frane Bedema, ki je pod postajo Dovje skočil pod vlak. Predno je to storil, je izpraševal železniškega čuvaja, od katere strani bo vlak privozil. Ta mu je nič hudega sluteč povedal, da pride od Dovjega dol. Službujoči uradnik na postaji Dovje je bil ob-veščen po sestri samomoričevi, da se ji brat ne zdi normalen ter naj bi vlakovodja natančneje pazil na progo. Res je ta strojevodja tudi o tem obvestil. Malo nižje postaje je res izza grmovja planil člo-vek na progo, tako da vlaka ni bilo mogoče usta-viti. Samomoričev pa je bil v toliko prepezen, da ni prišel pod vlak, ker ga je tender zadel v glavo ter odbil. Strojvodja je nato vlak ustavil, nakar so železničarji samomoričeva pobrali. Bil je še živ in naložili so ga v prižujni voz. Bil je brez suknjiča in telovnika. Med vožnjo na Jesenice pa je v va-gonu umrl, nakar so vagon zapeljali pred pokopa-lišče ter mrtveca zanesli v mrtvašnico. Samomori-čevu se je omračil um in je že ves teden kazal znake zmedenosti.

Na Silvestrovo je Kat. Del. društvo priredilo zabaven večer. Dvorana je bila polna in razpolo-ženje skrajno razigrano. Društveni orkester je ne-umorno sviral vesele komade. »Pogodba« je vzbujala mnogo smeha, ravnetako kupletji in komičen prizor. O polnoči pa se je staro leto poslovilo. Očl-talo se mu je in to po vsej pravici, da je bilo leto poplav in požarov. Novo leto je bilo priščno aka-mirano in godba ga je pozdravila z veselo posko-čnico. Da bi bilo srečno!

V letu 1926 je v jeseniški župniji je bilo ro-jenih 122, umrlo jih je 54, poročenih pa je bilo 89 parov. Za obširno župnijo, kot so Jesenice, število umrlih nikakor ni veliko, kar znači, da Jesenice v zdravstvenem oziru niso tako na slabem, kakor se to splošno misli.

Za novo leto smo dobili tudi Mohorjeve knjige, katerih smo se zelo veselili. Zlasti so nam bile všeč slike tukajšnja radio lastnikov in opis te naj-moderneje iznajdbe. Na Jesenicah je že precejšnje število teh aparatov.

Kočevje

Semenj. Na Silvestrovo je bil pri nas semenj, ki pa je bil zelo slabo obiskan. Tudi živine ni bilo dosti na trgu, ker je cena žive vage precej nizka, tako, da se kmet brani prodati in raje sam zakolje.

Tržne cene. Vse mesnice so bile za božične praznike bogato obložene z mesom. Cena govedini je bila 1. vrsta 18 Din, 11. vrsta 12 Din, teletina 17 Din, svinjina 18 Din, ovčje meso 12 Din, sianina

(sveža) 19 Din. Sadni trg je nudil jabolka različne kvalitete tako po 6, 5 in 4 Din za kg. Pomaranče so po 1 in pol in po 2 Din. Preskrbljeni smo bili tudi z limonami, orehi in lešniki.

Tatvina. Na semanjih dan je bila ukradena v hlevu gostilne Cinkel suknja, vredna 700 Din.

Nekaj statistike. V Kočevju se je l. 1926 rodilo 110 otrok, umrlo je 69 ljudi, poročenih parov je bilo 85. Vidimo, da v Kočevju precej raste šte. vilo prebivalcev.

Trbovlje

☆ Peterčkove poslednje sanje. V nedeljo, 3. januarja popoldne ob pol 4. uri ne pozabi obiskati krasno mladinsko igro v štirih dejanjih »Peterčkove poslednje sanje« v Društvenem domu. Nastopa nad 30 oseb. Predprodaja vstopnic v obeh konzumih od petka naprej.

☆ Uradni dnevi. Okrajni glavar g. vladni svetnik Plukava bo uradoval do leta vsakega 1. in 15. v mesecu in ne več vsako drugo sredo kot dosedaj.

☆ Nogo zlomil pri sankanju. Vajenec Romih, doma iz Počivavškove kolonije, si je v nedeljo opoldan pri sankanju na cesti, ki vodi v Hrastnik, zlomil nogo. Pripeljan je v ljubljansko bolnico, ker mu je kost na nogi zdrobljena.

☆ Loterijska hiša na prodaj. Hiša, ki je bila za glavni dobiček loterije Društvenega doma in ki jo je zadelo I. del. konzumno društvo na Jesenicah — ne more je pa prenesti tja, kjer bi jim radi pomankanja stanovanj prišla v dobro — je na prodaj. Natančnejši podatki se dobe pri Upravi Društvenega doma. Hiša je ob glavni cesti in ob hiši je še precejšen kos zemlje za vrt.

Slovenska krajina

† Župnik Al. Kühr.

Slov. krajina, 1. jan. 1927.

Pokopali smo Rudolfa, pokopali dva Štefana. Vsi so bili Kührarji. Solze so tekale po žalostnih obrazih in rekli smo: Izgubili smo delavce, mlade, močne delavce, ki so krogom naslavili plug in ustvarili bi zelo mnogo, ako v knjigi življenja ne bi bilo drugače zapisano. Slovenci so bili, domoljubi in lepa, žena Slovenska krajina jim je bila najdragocenejši zaklad na svetu. Tri smo pokopali. Sedaj pa smo položili v črno zemljo četrtega, Alojzija. Kührar je bil po imenu in po duhu. Zato so zopet lile solze in žalostna so naša srca. Zapustil nas je, ko ni nihče pričakoval.

Duhovnik, Slovenec je bil. S tem je povedano vse. Dolge kolone bi morali polniti, ako bi hoteli podati sliko njegovega življenja. Na zunan je bil skromen. Bil je kaplan, župnik, kakor drugi. Šel je od fare do fare. A ni odajal kot marsikateri drugi. V srečih je zapustil globoke sledove, ki so jih zarezale njegove pridige in nasveti v spovedi. Povsod so ga spremljale solze in med zapuščeno je odmeval klic: Svetnik nas zapušča. Ni ga več med nami. Postal je žrtev svojega poklica. Zadnjo tolažbo je šel deliti v hrbe. Slaboten je bil, a pot težka, naporna. Razgrzel se je in ko se je vrnil, se je pedal vroč kakoj v spovednico. Tam je dobil kal smrti. Pljučno vnetje, par dni trpljenja in dobri pastir, ki je v pravem pomenu besede dal življenje za svoje ovce, se je odsell v boljše bodočnost.

Od vseh strani je navrel verni narod lepe, poetične gorilke, da vidi še enkrat svojega očeta. Ni bilo razlike med katoličani in evangeličani, med verniki domače fare na drugih far. Krog 600 duš je imel v fari, na zadnji poti pa ga je spremilo nad 8000 ljudi pod vodstvom mil. g. dekana in č. kan. Slepca, devetih duhovnikov in mnogih organistov. Pretresujoč je bil zadnji trenutek. Silen jok je pretresel mrzli zimski zrak in otroški glasovi so klicali umrlega očeta, nad katerim so bobnele padajoče grude, da ga zagrnejo.

Celo življenje se je trudil, da bi bil po besedah sv. Pavla vsem vsem. In postal je. Bil je vse svojim vernim. Osebnost udobnosti umrli ni poznal. Vedno je delal in sicer v čast božjo in zvečljanje izročeni mu duš. Par dni pred nepričakovano smrtjo mu je bil zročen v urejanje »Marijin list«. Sprejel je težavno nalogo, ker odpovedi v takih slučajih ni poznal.

Nimamo Mahničev, Krekov. Imamo pa Ivančevy-je, Kuzmičevy, Kührarje. Nismo bogati, zato dosedaj nismo mogli postaviti ponosnih spomenikov, postavili pa smo jim spomin v srečih. Skromen, a lep spomin, ki nikdar ne mine. K starim postavimo sedaj novega, Lojzjevega — Kührarjevega. Ne manjši, ko drugi, ker je bil velik mož; duhovnik, Slovenec, ki je trpel celo preganjanje radi narodne zavednosti.

Žalostno žumljajo gorilki gozdovi in jokav je piš mrlzlega vetra. Njega ni. Zato žaluje vse. Vedro je bilo njegovo čelo, smešljajoč se njegov glas in vse je bilo veselo. Sedaj je minulo vse, ostala je žalost in tožba. Fr. K.

Veliki Dolenci. Na Stefanovo po večernicah je šolsko upraviteljstvo ob nabito polni šolski dvorani privedlo šolskim otrokom božičnico. Otroci so pred razdelitvijo božičnih daril igrali tri male igrice in sicer: »Kaznovani šaljevec«, »Čista vest« in božično igro. Igrali so prav dobro. Kaj sličnega ljudstvo v tem kraju še ni videlo, niti za Madjarov, niti po osvobođenju. Ko so otroci odigrali, je razdelil Miklavž darila. Obdarovanih je bilo nad 70 otrok. Vsi otroci so dobili primerna darila, ki jih lahko s pridom uporabijo. 20 od njih je bilo obdarovanih s popolnimi oblekami, drugi pa s srajcami ali nogavicami, robei itd. Vsem društvom, posebno Kolu Jugoslovanskih sester v Kranju, Mariboru in Ljubljani prirsena hvala. Obenem izreka šolski upravitelj prirseno hvalo vsem mariborskim trgovcem, ki so darovali za božičnico. Da je bilo obdarovanih toliko otrok, gre predvsem zahvala gospe Ivanki Bivec iz Maribora in gospodini Marici Kos, učiteljici v Vel. Dolencih, ki sta darove zbirali. — Šolski upravitelj.

Dopisi

Hotearska Tukajšnji orlovski odsek je nameraval na božični večer vzpostaviti igro »Kajnc«. V igri se slika trpljenje naših bratov v Italiji. Gospod okrajni glavar v Logatcu pa je par dni pred uprizoritvijo izdal namesto dovoljenja prepoved. Mislimo, da je taka prepoved neumestna in čisto nepotrebna. Taka igra ne more nič vplivati na našo itak preveč popustljivo zunanjo politiko ali pa na razpoloženje našega prebivalstva. Na laški strani govorijo nimajo takih ozirov na naša čustva.

Krona. Minulo je zopet eno leto. Nismo spali Kroparji kot bi morda kdo mislil. Odbor za spomenik padlim je dovršil naloženo nalogo. Delo je res lepo; vsa čast odboru! — Pet hrbovskih gospodarjev je napravilo nov vodovod; rezervoar drži 5000 litrov vode, tako da je ne more zmanjkati nikoli. — Tuji v brezlični zvezi s ostalim svetom Zadržali ravnatelj g. J. Gašperšič je pred kratkim napel prvo zunanjo anteno. — Zdruga je kupila nove stroje za mrlzo in gorko kovanje matice.

Tako gremo tudi Kroparji počasi, a sigurno naprej za svetom. — Na požigalce Kroparji posebno dobro pazimo, ne samo podnevi, tudi ponoči. — Društveno življenje je precej živahno. O Božiču smo imeli igro »Vaški lopove«. Leto smo zaključili z dobro oblikano čajanko v društvenih prostorih. — Za volitve 23. I. 1927 smo dobro nabrušili. — Prav lepe jaslice je izrezljal in poslal domačin Luka Solar, željbar, za župno cerkev.

Motnik. Naše katoliško slov. prosvetno društvo priredi v četrtek, na praznik sv. Treh kraljev ob 8. uri popoldne v župnišči dve zelo zanimivi igri »Kazen ne izostane«, »Stridejanko z možkimi vlogami in »Čašico kave«, veseloljgo v enem dejanju (ženske vloge). Na vsopredju je tudi petje mešanega zbora. Prijatelji poštene zabave se uljudno vabite na razvedrilo.

Vransko. V bližini vasi Ločica pri Vranskem ob državni cesti Maribor—Ljubljana je šel Novak Tomaž, posestnik na Ločici, podirat hrast s koreninami nad državno cesto v strmcm bregu, pod katerim je 8 žični vod telefona. Pri podiranju hrasta sta bila poleg gospodarja zaposlena še dva druga kot pomagača, da sta vlekla hrast na stran, da ne bi padel na telefon. Toda nesreča je hotela, da je hrast nepričakovano naglo s svojo silno težo padel naravnost na cesto in pri tem pretrgal sedem žic telefonskega voda. To nezgodo je Novak takoj sporočil na Vransko poštenu uradu, da je bil brezovjanim potom polician brezovjani mojster iz Domžal, da je za prvo silo zvezal vod telefona. Naslednje dni so prišli delavci iz Ljubljane, da so telefonsko progno na tem mestu popravili. Ker se pa po novem zakonu mora vsaka poškodba pri telefonu ali brezovjavi popraviti na stroške povzročitelja, ako ga izlede, sicer pa na stroške pristojne občine, zato se bo moral nazadnje Novak zagovarjati pred sodiščem in skro gotovo plačati državi vse nastale stroške, kateri ne bodo malenkostni.

Remšnik. Na starega leta dan smo spremlili k večnemu počitku Martina Kašman. Rajni je opravil 42 let službo cerkvenika pri Sv. Pankraciju na Radlu. Kot zvest delavec, pošten, potrpežljiv in skromen je bil povsod priljubljen. Vsako delo mu je uspelo, posebno znani so bili njegovi razno barvani škafi. Ob prevratu so ga začele narodno izdajice sovražiti in mu groziti dejansko, ker je bil vedno odkrit Slovenec in pristaja SLS. Moral se je umakniti z meje in je živel do sedaj pri župni cerkvi na Remšniku. Četudi je bil star, je vendar rad čital krščansko časopisje. Naj mu bo zemljica lahka!

Glasha

Program klavirskega koncerta pianistke Karmele Kosovelove, gojenice Mojsirke Šole na Glasbeni akademiji v Monakovem, ki se vrši v ponedeljek, dne 10. januarja v Filharmonični dvorani obsega sledeče točke: J. Brahms: Balada op. 10 (po školski baladi »Edward«. Maks Regor: Intermezzi op. 45. L. v. Beethoven: Rondo op. 51. Fr. Chopin: Fantazija op. 49. f-mol. Al. Skrjabin: Sonata op. 23, fis-mol. Vstopnice so v predprodaji od srede 5. t. m. dalje v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Vstopnice in sporedi za veliki pevski koncert ljubljanske župe J. P. S. dne 6. jan. 1927 pop. ob 8. v Unionu so naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Ker se nekateri sodelujoči zbori odpeljejo že s prvimi večernimi vlaki, bo pričetek koncerta točno ob 8. uri popoldne. Preskrbite si torej vstopnice že v predprodaji, da ne bo popoldne navalala pri baginji.

Slovenski pevski praznik, dne 6. jan. 1927 v Ljubljani. Popoldne ob 10. uri v Glasbeni Matiči I. občni zbor ljubljanske župe J. P. S., ki se ga naj vdeležje delegati včlanjenih društev. Ob pol 11. uri ravnatom pevstva vaja vseh možkih zborov, ki so naštudiral Foersterjev »Uml je mož«. — Ob treh popoldne v Unionu velik pevski koncert s sodelovanjem 10 pevskih zborov. Vsi udeleženci pevanske praznika imajo ugodnost polovične vojnje po železnih. Kupite celo karto z mokrim žigom, ki je v Ljubljani na kolodvoru ne smete oddati!

Pevci ljubljanskih in izvenljubljanskih žup J. P. S. in na koncertu dne 6. januarja 1927 v Unionu sodelujočih zborov. Vsi, ki imate naštudiran Foersterjev zbor »Uml je mož«, se gotovo ulele. Zite zadnje pevске vaje, ki se vrši na dan koncerta popoldne ob pol 11. uri v Glasbeni Matiči. Arhivarji naj prinese notni material seboj! — Župni pevovodja.

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 4. januarja: KOVARSTVO IN LJUBEZEN. Red A.

Sreda, 5. januarja: SLABA VEST. Red E.

Četrtek, 6. januarja ob 15: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

ob 20: JOY. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek, 4. januarja: Zaprt.

Sreda, 5. januarja: COSI FAN TUTTE. Red D.

Četrtek, 6. januarja: PLES V MASKAH, premijera. Izven.

PLESNI VEČER METE VIDMARJEVE

dne 7. t. m. v operi.

Spored: I. Začetek: 1. Prihod, 2. Nagibanje, 3. V ozkem prostoru, 4. Vzvočenje. II. Narodni motivi: 1. Vidim draga moja, 2. Džaurko, 3. Oj djevojko, 4. Pravijo, da sem srečna. — Odmor. — III. Melodije: 1. Tamo daleko, 2. Stoji drevo, 3. Tam za gajem. IV. Slovenske: 1. Sem bila stara sedem let, 2. Dolenska, 3. Na Gorenjskem je fleino, 4. Ne bom se možila. V. Pesem. — Pri klavirju g. dr. Švara. — Kostumi Elis Griebel, Draždane. — Začetek ob 20. konec pred 22.

MOZART: COSI FAN TUTTE.

Dne 25. decembra, na Sveti dan, je opera vzpizorila kot premijero Mozartovo veselo opero Cosi fan tutte. Po Don Juanu in Figarovi svadbi smo torej dobili že tretjega Mozarta na klasični repertoar in z nameravanim Beethovnovim Fidelijem bo ta repertoar nekako zookrožen. Cosi fan tutte glasbeno delo iz dobe prejšnjega rokokojskega v klasični stil. Navidez tenično prozorna glasha, izvajana intinno skoro le z godali in pa pihali se prilaga lahkočeno erotični snovi; g. ravnatelj Polič je prav napravil, da je to nežno stvarico podal v neke vrste komornem stilu. Ufinkoval je, uprizorjena s silno adekvatnimi kostumi in scenerijo, podana s skrajno fino sočutnostjo v naših razmerah. Toliko homogenost instrumentalnih skupin in neizmerno tenkočutno, bi rekli, baš Mozartsko rahlo interpretacijo, kjer ne sme noben ritem zavesti v surovo shaudiranje — doseže pri nas le g. Polič, ki je s tem v resnici objektivno podal dele. Le navidez je ta muzika enolična v porabljenju ornamentalnih figur, toda pozornost pogledana kaže veliko inventivno, humorja in celo dramatične. kakor se to neverjetno čuje. Seve, to ni

dramatika v hrupnem Wagnerskem smislu, z batom in topom, nego graciozno vjadna govornica o dramatik... Za naše razmere hvaležno sprejet, najrašji bi rekli z banalno besedo, »srekan« operni Božiček v Ljubljani. Glavne vloge — končno so pri šestih osebah vse vloge tu nekako glavne — so odpeli gg. in dame Bete'to (Don Alfonso) s prepričljivo deklamacijo in nepretirano komično poanto v igri, ga. Lovšetova (Fiordiligi) z briljantnim koloraturnim sopranom in gna. Thalerjeva, oficirja sta podala gg. Mitrovič in Banovec s priznanimi pevskimi, prvi tudi igralskimi zmoglostmi. Despina ge. Poličeve je s svojim, morda nepretirano frfravim usvarjenim tipom zelo poživila. Nastudirano je delo — sodeč po premijeri in prvi reprizi — zelo precizno, režija (mislim g. Polič?) vzorna, glasha, inscenacija v vzorni enotnosti se dopolnjujejo v celoto sličice, za malenkost morda bi bilo treba doseči še več točnosti zbora za odrom, pa k'avar naj bi se h recitativom morda za las krepkeje čul. Še takih predstav! Lahko se postavimo s to. S. V.

Mariborsko gledišče

Torek, 4. januarja ob 20. uri: ORLOV. Ab. B. Kuponi.

Sreda, 5. decembra: Zaprt.

Četrtek, 6. decembra ob 15: TRNJULČICA.

Četrtek, 6. decembra ob 20: LEPA HELENA. Goslovanje ge. Poličeve. Kuponi.

Sturzo o fašizmu.

Za Božič je Luigi Sturzo izdal v Londonu grenčozno delo o Italiji in fašizmu. Ustanovitelj, organizator in dramatik po vojni tako odločilne, v notranje in zunanje političnih programih tako moderne italijanske ljudske stranke, se po analizi italijanskega političnega življenja od risorgimenta do končne zmage fašizma po zlomu aventinske opozicije obrača na Evropo in njeno bodočnost ter ji stavi vprašanje: Kakšna je oblika javnega življenja v neposredni bodočnosti? Ali ruski boljševiški sistem, ali laški fašistovski, ali sistem demokracije in v tem vsebina krščanskega demokratizma?

Sturzo primerja najprej Italijo in Rusijo. V Rusiji vlada levičarska, v Italiji desničarska diktatura. V obeh je zavržen princip svobode, nasilni sistem naj bo edini izraz države. Boljševizem v Rusiji je pomenil prehod iz ene tiranije v drugo, fašizem v Italiji prehod iz umirajoče politične kaste italijanskega liberalizma v sistem nasilij, umorov in požigov. Lenin v Rusiji je zavrgel načelno vsako demokracijo, vsako koalicio z drugimi strankami; isto Mussolini v Italiji, četudi ne tako formalno takoj ob nastopu. V Rusiji velja: sovjet je vse!, v Italiji pa: fašizem je vse! Kot v Rusiji boljševizem gre fašizem v Italiji za tem, da izvede volitve v korporacije. V obeh velja siranka za državo, njeni organi kot državni organi. Mytos Rusije je Lenin. Italije Mussolini! Atmosfere ob rojstvu so bile tu in tam iste. V Rusiji naj bi bili prevzeli vlado socialni revolucionarji, v Italiji socialni demokrati. Socialisti tu in tam se niso zavredali položaja. Absolutizem totalitetni sistem: fašist-komunist je vse! je last obeh držav. A vsaka ima tudi svoje posebne strani. Dočim se je v Rusiji stara stavba podrla popolnoma, se oblika države v Italiji bori med neodgovornim monarhom in odgovornim diktatorjem, med ustavnostjo in diktaturo. Kakor pa hoče komunizem s svojim sistemom odpraviti dualizem človeških družabnih interesov, tako mu sledi na isti poli tudi fašizem. Rusija je že načeloma stremela za internacionalizacijo, italijanski fašizem pa šele po boleznih — splendit isolation! Ali je ene izmed teh oblik, ali ste obe obliki last bodoče Evrope?

Sturzo dokazuje, da ne ena, ne druga. Komunistično gospodarstvo je bilo začetkom mogoče samo v azijsko-rusko-primitivni, od nekada pod tiranijo stoječi Rusiji, kate-rega ne prinese nobeno drugo evropsko ali ameriško komplicirano gospodarstvo. Naravni dualizem zahteva po legitimnosti, brez katere ljudstva ne obstajajo, bo zdrobila oba sistema. Vedno ostaneta le izjemi v svetovnem koncernu. Sturzo se obrača na pesimiste, češ: Rusija in Turčija sta se celo 19. stoletje upirali parlamentarizaciji! Sturzo zavrača ta dokaz, ker da sta i Rusija i Turčija v 19. stoletju bili le deloma evropski državi, a na drugi strani je Rusija doživela dumo, Turčija pa svoje — mladoturke. A glavno: Tudi tedaj ni nihče mislil na porušenje ali poturčenje ostale Evrope! Vendar je v našem stoletju javno življenje odvisno veliko bolj od medsebojnosti, kot v stoletju poprej. Struktura Evrope, tako gospodarska kot politična in kulturna, je kot najbolj vidne znake medsebojne odvisnosti izvila iz sebe Društvo narodov, druga politična in strankarska mednarodna zedinjenja, tako delavske kot kapitalistične mednarodne organizacije, in četudi bi eden ali drugi obeh sistemov hotel uničiti dualizem življenja v politiki in gospodarstvu, kar smatra Sturzo za izključeno, je nemogoče, da bi bodisi ruski boljševizem ali italijanski fašizem vztrajal trajno kot izjema v evropski strukturi.

Zlasti italijanski fašizem, pravi, je mogoče razumeti samo kot povojni pojav. Sturzo navaja, da se je po nastopu Wilsona nagibala Evropa k izraziti demokraciji, a mirovna konferenca je bila snidenje nacionalističnih in kapitalističnih elementov, demokracija se je spremenila v demagogijo. Konflikt je bil nezogiben. Nastopile so gospodarske krize, draginja, kapitalistična reakcija je posegla na politično polje, in tako sta si stali nasproti mednarodna pacifiistična demokracija in mednarodna nacionalistična konservativna reak-

cija. V Angliji je zastavil pot Labour Party konservativizem, v Franciji, Belgiji, Nemčiji in drugod se je razvel boj med levico in desnico, Španija je padla v roke generalu, nad mrtvim liberalizmom v Italiji, ki se je z zadnjimi močmi upiral, odstopiti mesto popolarom in socialistom in kjer je že od leta 1900, o vseh važnih problemih odločevala ulica izven parlamenta, se je reakcija spremenila v nasilje. A razvoj gre nemoteno naprej! I plutokracija rabi ravnotežja, a to je nemogoče v diktaturi; nacionalno zaključeno, diktirano gospodarstvo je nesmisel. Industrija, poljedelstvo, delo, strome za kontinuiteto, stabiliteto, ravnateljem, a to je izključeno v diktaturi. eReakcija se je v mnogih državah morala vsled sile razvoja udati ali iz resignacije ali iz previdnosti. V Evropi so glasna tudi mednarodna moralična gibanja, čuvstva pravičnosti, miru, bratstva med stanov in narodi, čuvstva pacifizma, Locarna, razorožitve, združenja Evrope. Srednjeveški mešan se je v 19. stoletju razvil v državljana in prehaja v 20. stoletju v morje medsebojnosti. Specialna vloga Italije, če naj odgovarja zgodovinske-mu, geografskemu položaju, pa je: da vedno misli na to, da je država nujnega izseljevanja svojih stotisočev, da je veljala v mednarodnem svetu kot domovina 3 tisočletne kulture, da velja kot središče katolicizma s sedežem papeštva. To vlogo pa more igrati le kot miroljubna, demokratična država. Nasprotje med fašizmom in naravnimi ter zgodovinskimi nalogami Italije je nespravljivo. Med pripravljatelji novega risorgimenta, ki bo rešil v Italiji ustavni problem vprašanje krone, samouprave, vobče krščanske demokracije, se vzkjub sili nahaja in se bo nahajala, pravi Sturzo — partito popolare.

To in ono

STRAHOTE BODOČE VOJNE.

Angleški brigadni general Hartley, ki je v svetovni vojni vodil oddelek za vojevanje s kemičnimi sredstvi, je te dni v Londonu predaval o bodoči vojni s kemičnimi sredstvi. General je predaval o strahotah bodoče vojne s plini in neverjetno hladnokrvnostjo. Velesile, katerih zastopniki so v Washingtonu podpisali pogodbo o prepovedi uporabe plina, se nadalje bavijo s proučevanjem problema bojevanja s plini. Svoje čete oborožujejo z varovalnimi sredstvi. Splošno je mnenje, da se bo v novi vojni klub washingtonski pogodbi plin na vsak način uporabljal. Predavatelj je zavrnil očiček, da bi bil plin groznejši kakor so druga orožja. V zadnjih šestnajstih mesecih svetovne vojne je bilo med angleškimi četami vsled plina le 2,6% smrtnih žrtev, iz ostalih vzrokov pa 25%. Predavatelj pa pri tem pozablja, da se je v svetovni vojni plin kot bojno sredstvo zelo malo uporabljal. V primeri z drugimi vojnimi sredstvi je bil odstotek uporabe nekaj manjši kot je bil odstotek žrtev. General je poudarjal, da se je s plinom mogoče boriti le v getovih mejah, kakor je to pri drugem orožju. Vsak plin mora biti primerno zgoščen, sicer se ne dosežejo z njim zaželjeni uspehi. Strokovnjaki so preračunali, da bi bilo treba za umičenje Pariza 800 ton plina phosgen. To množico bi moglo zmetati na Pariz 1000 letal, ako bi v eni noči dvakrat priletela nad Pariz. Takšen plin pa bi veter kmalu razpihal. Zato je Hartley mnenja, da bi bilo treba uporabljati težji plin. Plin je mogoče razredčiti z eksplozivnimi sredstvi. Po Hartleyevem mnenju bo v bodoči vojni napadajoča država stremela, da takoj v začetku z letali onemogoči priprave nasprotnika. V te svrhe bo uporabila plin. Uporabo plinov bodo znatno pospeševali tanki. Nasprotnikove čete bodo morale biti zadržane zavarovane proti plinu. Hartley je zaključil svoje predavanje z opombo, da je bilo potrebno javnost obvestiti o vojni s plinom, da si bo o njej ustvarila zdravo sčdbo.

ZENSKA S TENORSKIM GLASOM.

Dunajski zdravniki so se te dni pečali z zanimivim slučajem, da je 20 letna dama pela tenor. Kot otrok je bila operirana na golši. Vsled te operacije se je en del glasovnega organa pregibal počasneje kot drugi. Grlo te ženske je sicer, kakor je to pokazala Röntgen-slika, popolnoma pravilno; nežno, ritno in brez takozvanega Adamovega jabolka. Zenska ima pravzaprav kontra-alt, ki pa ima močno tenorsko barvo. Sedaj se je pričela učiti petja, in sicer se izobrazuje v miškem tenorju, čeprav bi si lahko sčasoma pridobila pravilni pevski glas. Zdravniki so bili mnenja, da dobe ženske možki glas vsled različnih boleznih. Razen tega pa so nekateri zelo redki možki in ženske, ki so tako srečni, da lahko povsem naravno proizvajajo visoke moške in jasne visoke ženske glasove in narobe.

— Koliko je židov v Rusiji? Med 145 milijoni prebivalcev Rusije je tri milijone židov. Od teh jih živi 1.900.000, pol milijona jih je v Beli Rusiji, 10% židov je bogatih, 50% je delavcev, uradnikov in malih trgovcev, med tem ko se ima 40% boriti s težkimi gospodarskimi razmerami. Okrog 150.000 židov je poljedelcev.

— Telefon čne žalitve. Dosedaj so avstrijska sodišča oproščala obtožence radi žalitev po telefonu, ker niso imele značaja javnosti. Te dni pa je dunajsko sodišče v neki razpravi radi telefonične žalitve obsodilo tožena na kazen 50 šilingov, kljub temu da je tajil. Kot priča sta fungirali tožitelj in njegova žena, ki je tožena spoznala po glasu.

Naša bodoča oblastna samouprava.

Uboštveno skrbstvo in oblastna samouprava.

Važna naloga oblastnih samouprav bo skrb za uboštvu. — Kakor so starejši zakoni, tako je tudi zakon o oblastni samoupravi, naložil skrbstvo za uboštvu samoupravnim oblastvom. — Naloga tega članka ni govoriti o uboštvu politiki sploh, že manj pa govoriti o programu oblastnih samouprav v tem pogledu, nego samo ugotoviti, kaj se je v zadnjem času, zlasti v povojnem času, pokazalo kot najbolj nujno v tej panogi socialnega skrbstva. — Poudarjati hočemo samo ono, kar je v sedanjih razmerah dosegljivo in odkloniti moramo vse predloge, ki bi šli za tem, da se ustvari nekaj, kar je za naše razmere nevzdržno in nepopolno. — Nepotrebno socialno, zlasti uboštvno skrbstvo, ni nobeno skrbstvo, nego poguba za one, ki jih ščiti. Po nepotrebnem členeni izgube smisel in voljo za delo in borbo za obstanek. Z nepotrebno socialno zaščito, zlasti uboštvno zaščito, ustvarja se mnogo samozakrivljenega uboštvu, ki ga statistika ceni na 10 odstot. vsega uboštvu. To se opaža zlasti v mestih, kjer se nudi prilika za razne podpore in kjer je radi obilice ljudi dana možnost česlega izrabljanja uboštvne zaščite. Znan je pregovor praških uboštev: »Mi ne živimo od dela nego od magistrata.« — Toda to nas ne sme ovirati, da se ne bi resno zavzeli za pravo uboštvu, za ono uboštvu, ki ga nujno ustvarja sedanji način gospodarskega življenja, ki ga ustvarja boleznin in drugi vzroki. Preveč ljudi, premalo zaslužka, to je eden glavnih vzrokov uboštvu. Ljudem, ki v poštemen boju za obstanek obnemorejo in padejo, mora nuditi družba možnost skromnega obstanka. To ni nikaka milost, to niso darovi, to je plačilo. Današnja socialna veđa je popolnoma na iasnem, da je delavcu, ki je vse življenje delal, pa si ni mogel preskrbeti zadostnega premoženja za starost ali bolezen, odtrgal od mezde delodajalec vsaj tisti del, ki mu manjka za oskrbo v starosti ali bolezni. — Torej v tistih revežih, ki jih vidimo prositi za miloščino, ki se ubijajo s preživljanjem od hiše do hiše, vidimo po veliki večini invalide dela, ki v nobenem oziru ne zaostajajo za vojnimi ali kakimi drugimi invalidi. — Oni trpe za druge, na njihov račun, od odtegnjene mezde, žive drugi brez skrbi, dostikrat se valjajo v izobilju in lučusu.

Razumljivo je, da ne moremo zavreči niti samozakrivljenega uboštvu. Skrb zanje je miloščina.

Sedaj se pa ozrimo za tem, kaj je v sedanjih razmerah najbolj nujno, da se na tem polju izvede, in kaj je v naših razmerah izvedljivo.

Zavarovanje za starost in onemoglost.

V neposredni zvezi z uboštvom je socialno zavarovanje. — Dokler ni bilo socialnega zavarovanja, ki danes štiti skoro vse duševne in telesne delavce, je bilo uboštvu mnogo jače razširjeno. Socialno zavarovanje ni sicer doseglo onega, kar se je od njega pričakovalo, da bo namreč uboštvu skrceno na najmanjšo mero, pa vendar je ugotovljeno, da je odstotek uboštev vsled tega zelo padel. — V naši kraljevini imamo uzakonjeno zavarovanje delavcev zoper bolezni, nezgode, onemoglost, starost in smrt (zakon z dne 14. maja 1922). Zavarovanje zoper bolezni in nezgode se izvršuje, dočim se zavarovanje zoper onemoglost in starost ne izvršuje. Ravno to dejstvo, da dosedaj ni prišlo do izvrševanja zavarovanja delavcev za starost in onemoglost, zvišuje v naših občinah občutno število uboštev. Delavce, ki je delal do svojega šestdesetega ali sedemdesetega leta in si ni mogel toliko zaslužiti, da bi se v svoji starosti mogel sam preživljati, pada v breme občinske uboštvne oskrbe. Zato bodo oblastne samouprave kljub temu, da izvrševanje zakona o socialnem zavarovanju delavcev ne spada v njihov delokrog, našle način in pota, da državno upravo prepričajo o nujnosti izvedbe tega zakona.

Poljski delavci in posli.

Po zakonu za zavarovanje delavcev so izvzeti od zavarovanja za bolezni, nezgode, starost in onemoglost med drugimi tudi poljski delavci in posli, ki se uporabljajo za hišna in poljska dela ali pa samo za poljska dela. Ravno ti sloji dajejo največ odstotkov uboštev kmečkim občinam. Zato bodo tudi tukaj obilne samouprave zastavile svoj vpliv, da se izvede v zakonu o zavarovanju delavcev obljubljeno zavarovanje teh delavcev.

Brezposelnost.

Pereče je tudi vprašanje zavarovanja za brezposelnost. Tega zavarovanja še nimamo. Na tem so naše občine zelo zainteresirane. — Opažamo, da v mnogih občinah prihajajo brezposelni v občinske urade in tam zahtevajo podpore. — Občina jim tega na podlagi obstoječe zakonodaje ne more odreči, ako priložne dokazuje, da je ubog v smislu zakona. Do kakih nedoglednih posledic bi moglo to privedi zlasti tiste občine, v katerih se nahaja industrija, je jasno. — Oblastne samouprave se bodo v zvezi z aktualnim vprašanjem brezposelnosti morale pečati tudi s tem, kako bo mogoče obvarovati male kmečke občine od daljnja uboštvnih podpor ljudem, ki so samo radi začasne brezposelnosti postali ubogi.

Ubožno zdravstveno skrbstvo.

Kakor že uvodoma omenjeno je zelo važen povzročitelj v uboštvu bolezen. Ker skrb za narodno zdravje spada tudi po zakonu o oblastni samoupravi v področje samouprave, se bodo oblastne samouprave posvetile tej nalogi tudi iz vidika omejevanja uboštvu. Stroški, izdani v te namene, niso izgubljeni. Uboštvo, povzročeno po bolezni, zahteva od oblasti in občin več stroškov, kot jih zahteva zdravstveno skrbstvo. Zlasti bo treba posvetiti posebno pozornost tuberkulozi, ki postaja čim dalje prava ljudska bolezen in povzročata tudi iz naslova uboštvu velike stroške. — K dajatvam, ki jih nudi uboštvem obstoječa ubožna zakonodaja, se bo moralo prišteti več danes neobhodno potrebnih stvari, zlasti skrb za pravočasno zdravljenje tuberkuloze. Stroške za to povečano ubožno-zdravstveno skrbstvo bo morala prevzeti oblastna samouprava, vsaj toliko časa, dokler ne bomo imeli finančno krepkih občin Povojna Avstrija, o katere uboštvu se splošno govori, nudi vsakemu ubožnemu tuberkuloznemu bolniku zdravljenje v gorstih krajih, o čemer pa pri nas ne more biti niti govora.

Dostop do okrožnih zdravnikov radi brezplačnega zdravljenja bo moral biti dovoljen širšemu krogu potrebnih in ne kakor doslej samo tistim osebam, ki so revne v smislu zakona, t. j. ki nimajo prav nobenega premoženja (občinski ubožci). Brezplačna zdravniška pomoč postaja čimdalje nujnejša zahteva manj premožnega delavstva. To zahteva morala naša samouprava upoštevati in ji ugoditi v tej meri, da imajo pravico do brezplačnega zdravljenja vse osebe, katerih dohodki ne dosegajo gotove, po naredbi, ki se bo v ta namen izdala, določene višine, torej ne samo občinski ubožci. — To je deloma že uvedeno z naredbo ministrstva narodnega zdravja v Belgradu, odnosno inšpektorata tega min. v Ljubljani št. 5169/24 z dne 5. 7. 1924, Ur. l. štev. 63 iz leta 1924. Ta naredba določa, da ubogo ljudstvo zdravijo na državne stroške državni zdravniki, torej zdravniki, ki poslujejo pri okrajnih glavarstvih in drugod. — S to naredbo je razširjen krog oseb, ki imajo pravico do brezplačnega zdravljenja. Po veljavnem taksnem zakonu se smatrajo za siromašne osebe tiste osebe, ki ne plačajo v tem zakonu odločenih davkov. To je brez dvoma napredek nasproti prejšnji ubožni zakonodaji, ki ga oblastne samouprave ne bodo mogle prezreti nego ga še izpopolniti. — Priponinjamo, da stroški za zdravila za osebe, zdravljene na omenjeni način, padejo na breme državnega proračuna za zdravstvo.

Skrb za pohabljene.

Dalje se moramo dotakniti vprašanja naših pohabljenih uboštev. Mnogokrat vidimo žalostne pojave, vidimo ljudi, ki se plazijo po zemlji, da niso podobni ne človeku ne živali. Moramo priznati, da je mnogo takih, ki namenoma skušajo svojo zunanjo obliko potvoriti ali poslabšati, samo da lažje beračijo. Toda kljub temu se takih pojavov v kulturni deželi kot je Slovenija ne more trpeti. — Zato bo treba delati na to, da se vsakemu uboštvu omogoči nabava potrebnih protez. Stroški, ki s tem nastanejo, padejo v breme občin. To je glavni vzrok, da ima danes tako malo občinskih uboštev proteze. Res je sicer, da stane danes samo ena dobra proteza okrog 2000 Din in da je proteze treba čisto popravljati, toda stvar se bo morala kljub temu urediti. — Pohabljeni ubožec, ki ima proteze, ni samo na zunaj lepši, nego je tudi sposobnejši za delo. Dokler bomo imeli sedanje manjše in finančno šibke občine bo k stroškom za proteze morala prispevati oblast. — Izvršitev protez bo olajšana s tem, da imamo v Ljubljani državno protezno delavnico, ki izdeluje proteze za vojne invalide brezplačno, za druge pa, ako so ubogi, naj bi jih izdelovala po režijski ceni. — Z državno upravo bo treba stopiti v stik in urediti to zadevo tako, da se bo mogoče občinam obračati naravnost na to delavnico, ki bo po izgotovitvi proteze zaračunala in iztirjala stroške od oblasti in občine po naredbeno določenem razmerju. Na ta način bomo brezdvoma spravili do primerne dela marsikaterega ubožca, ki je danes samo v nadlego in sramoto občini.

Hiralnice.

Gotovo je, da se oskrba uboštev razvija v tej smeri, da bodo morale občine čim dalje tem več uboštev oddajati v hiralnice ali druge podobne zavode. Temu se ne bo mogoče izogniti, ker to zahteva naš čas. Naš socialni čut je uzeljen, ko gledamo reveže po hlevih skednjih, zaduhlih lopah itd. Občine bodo morale najti sredstva, da plačujejo hiralnice. Gre samo za to, kako naj bi občine to stvar uredile, da bi jim bila rešitev te naloge mogoča. Ne nameravamo tu o tej stvari obširno razpravljati, niti se ne nameravamo baviti z malimi ubožnimi hišami, ki naj bi jih postavile in uredile občine posamezno ali skupno, nego dotakniti se hočemo vprašanja deželnih, sedaj državnih hiralnic. Na Štajerskem imamo dve državni hiralnici. Ena je v Vojniku, druga pa v Ptuj. Ti dve hiralnici sta bili namenjeni za bivšo Spodnjo Štajersko in so za sedanjo celo Slovenijo odločno premajni.

Morali bomo gledati, da dobimo tudi na Kranjskem hiralnice, ki bodo dostopne občinam pod istimi pogoji kakor one na Štajerskem. Na Kranjskem ni namreč nobene državne hiralnice in so stroški za občine, zlasti manjše in revnejše, skoro nedosegljivi. V državnih hiralnicah dobijo manjše in revnejše občine znaten popust na oskrbnih stroških, tako da znaša dnevna oskrba za enega ubožca 6 Din, dočim zahtevajo zasebne hiralnice okrog 15 Din dnevno. Ako pomislimo, da mora občina oddati včasih več oseb v hiralnico, zlasti v zasebno, moramo uvideti, da tega običajne pri sedanjem finacijsnem stanju ne zmorejo. Zato morajo imeti naše samouprave v svojem programu za poznejši čas zahtevo, da se sezidajo na Kranjskem dve oblastni hiralnici, za bližnjo bodočnost pa zahtevo, da se naredi z obstoječimi zasebnimi hiralnicami na Kranjskem dogovor, da se ubožci, ki jih oddajajo v te hiralnice občine, oskrbujejo po istih cenah kakor v državnih hiralnicah. Razliko v stroških naj plača zasebnim hiralnicam oblast odnosno država. Pomanjkanje zmerne hiralnične oskrbe ima za posledico, da se ubogi stari ljudje oskrbujejo dostikrat uprav nečloveško in nadrejena oblastva morajo dostikrat občine prisiliti, da oddajajo svoje ubožce v hiralnico, česar ne bi bilo treba, ako bi cene v hiralnicah bile zmerne.

Izpopolnitev zakona o občinskih ubožnih podporah.

Dotakniti se moramo še vprašanja uboštvne oskrbe tistim osebam, ki so dolgo let odsotne iz občine. Po današnji zakonodaji ostane oseba pristojna recimo v občino A tako dolgo, dokler si ni pridobila domovinstva v neki drugi občini. Posledica tega je, da v slučaju obubožanja prihajajo v občino ljudje, ki v njej nikdar niso bivali. Ne samo, da prisilci niso v občini bivali, ampak občina ni poznala niti njihovih očetov, starih očetov itd. Pa vendar je občina dolžna nuditi pomoč takim ljudem in njihovim številnim družinam, ki prihajajo dostikrat iz daljnih krajev, n. pr. iz Nemčije ali Avstrije. Vpričo teh in podobnih razmer bodo morale oblastne samouprave stremeti za tem, da pride v bodoči domovinski, odnosno ubožni zakon določba, ki bi sedanje stanje izpremenila v tej smeri, da oseba, ki je bivala gotov čas izven občine, nima prava na podporo v domovni občini, ampak v občini, kjer biva odnosno dela. Podobne določbe imajo nekatere zapadno-evropske države, n. pr. Nemčija. Po nemškem zakonu z dne 6. junija 1870 je mogoče pridobiti pravico do uboštvne podpore v tem ali onem kraju z dvajsetletnim nepretrganim bivanjem. Pravico podpore pa izgubi v občini vsaka oseba, ki je dve leti nepretrgoma iz občine odsotna ali pa, če si je pridobila pravico do podpore v kakem drugem kraju (občini). Za osebe, ki nimajo nikjer pravice do podpore skrbi v slučaju obubožanja višja upravna jedinica (Landarmenverband), kar bi odgovarjalo našim prejšnjim deželnim vladam.

S takimi določili v naših zakonih bi se odstranila krivica, ki jo mnoge naše občine že dolgo čutijo, namreč, da morajo podpirati ljudi, ki dejansko že davno ne spadajo v njihovo sredino. Z uveljavljenjem zakona, podobnega kakor ga imajo v Nemčiji, bi nastalo naravno razmerje, da človek v svojem uboštvu išče tam pomoči, kjer je delal in pustil svoje moči. Z uveljavljenjem tega zakona bi tudi odpadli mnogi dolgotrajni procesi, ki se vodijo radi domovinstva ubožnih oseb.

Naši ubogi v inozemstvu.

Končno se moramo še spomniti na ubožno oskrbo naših državljanov v inozemstvu. Po nekaterih krajih, zlasti na Zgornjem Štajerskem, v Gradcu, Bruku na Muri, Eisenerzu, Kapfenbergu, Dunaju itd., imamo mnogo naših rojakov v raznih industrijskih in drugih podjetjih. — Ti ljudje padejo čisto v breme javne uboštvne oskrbe in dobivajo kot taki podpore, sprejemajo jih v bolnice, na kar Avstrija zahteva povračilo stroškov od naših oblasti, ki so po zakonih k temu zavezana. — Naše oblastne samouprave bodo morale gledati na to, da naša kraljevina sklene z Avstrijo čimprej tozadevno konvencijo, ki bo osigurala ubožno oskrbo našim državljanom v Avstriji. — Dosedaj se od naše strani ni ničesar storilo, kar je imelo za posledico slabšo oskrbo naših državljanov v Avstriji in to radi tega, ker avstrijska oblastva ne vedo, ali bodo dobila povrnjene stroške ali pa ne.

Radi sličnosti predmeta omenjamo, da je članek v Občinski upravi št. 7 iz l. 1926, od istega pisca.

Sport

Aeroklub Naša Krila v Ljubljani. Na prvi redni seji nove uprave se je poleg čisto organizatornega razgovora predvsem tudi razpravljalo o delu kluba. Sklenjeno je bilo ustanoviti pod okriljem kluba sekcije, ki se bodo bavile pod strokovnim vodstvom aero-inženirjev z izdelovanjem raznih vrst modelov aeroplana, dalje s praktičnimi poskusi poletov letal brez motorja; oni pa, ki jih zanima predvsem tudi konstrukcija motorjev, bodo imeli priliko nazorno se poučevati o njih. Klub je uverjen, da bo ob primernem sodelovanju javnosti mogel vsem, ki žele poglobiti svoje znanje na polju avijacije, nuditi i strokovno-teoretično i strokovno-praktično vodstvo. Zato apelira na vse, da se priglasijo klubovim članom. Vpisnina za vojae, di-jake in akademike znaša 5 Din, mesečna članarina pa 1 Din. Za vse ostale je vpisnina 8 Din, mesečna članarina pa znaša 2 Din. Članske prijave sprejema blaginik kluba g. dr. Janko Berce med uradnimi urami Jadranske-Podunavske banke, Selenburgova

ulica, in tajnik kluba g. dr. Stane Rape, Kazina, II. nadstropje.

PASIVNA KONJUŠNICA ANGLEŠKEGA KRALJA.

Angleška kraljeva konjušnica je imela letos velik deficit, in so v časopisju in v dirkaških krogih veliko o tem govorili, previdno sicer, a temeljito. Vsega skupaj so pridirkali kraljevi konji dirkači samo 442 funtov in znaša primanjkljaj okoli 20.000 funtov. Kralj je dobil v vsej seziji samo dve dirki. Dohodki kraljeve konjušnice se nam vidijo tem bolj skromni, če jih primerjamo z dohodki vodilne angleške konjušnice, ki so znašali 47.216 funtov. Razumemo, da zgubi slednjič tudi bogat kralj korajžo, če so uspehi tako klavirni. 20.000 funtov je 5.500.000 dinarjev. Določen je nov jockey, ki naj bo v bodoči seziji rešilni angel. Ne morejo se sprijazniti z mislijo, da so lepi dnevi kraljeve konjušnice v Sandrihamu pri kraju in da zamore prineset zboljšanje je temeljita sprememba v načrtu reje, treninga itd.

GIMNASTIKA PO RADIO.

V več državah so že vpeljali radiopovelja po par minut telesnih vaj. Ob določeni dnevni uri naznanja aparat posamezne vaje v pravem časovnem merilu. Samo napak pri telovadbi nam aparat ne more popraviti. A, saj zastopuje povelje; marsi kdo, ki bi mu telovadba sicer prav nič na misel n'prila, se vzdrami in zamahne parkrat naokrog.

OLIMPIADA GLUHONEMIH.

V »Sportnem tednu« smo omenili olimpiado gluhonemih v Amsterdamu. Vršila se bo v avgustu 1928, po veliki olimpiadi. Govorili so prvič o tem na zadnjem kongresu gluhonemih, v Bruslju. Ze je osnovna v Amsterdamu pripravljani odbor. Nizozemski olimpijski odbor je obljubil, da bo dal po zaključku olimpiade svojo organizacijo in svoje sportne naprave gluhonemim na razpolago. Olimpijske igre se zaključijo 19. avgusta, in nato se vrši prireditve gluhonemih. Udeležence bodo nastanili v olimpijski koloniji. Nizozemska vlada bo šla prireditvi kar moč na roko. Bruseljsko zborovanje je sprejelo tud nemški predlog, da se olimpiada gluhonemih leta 1932 vrši v Berlinu, in italijanski predlog za prireditve v Rimu l. 1936. Program je skoraj natančno isti kot pri splošni olimpiadi: teki na 100, 200, 400, 1500, 5000 in 10.000 m, lese 100 in 400, skok v višino, na daljavo in ob palici, met krogle in kopja, vrstni teki, kolesarsko dirkanje na 1 km in na 50 km ter po cesti na 150 km, razne vrste plavanja, telovadba, nogomet, tenis, streljanje. Torej kaj raznovrstno! Zakaj ne bi tudi ti reveži imeli svoje zabave!

Boj za treznost

Knjižnica »Svete vojske« se je preuredila ter je odslej vsakomur na razpolago. Spričo pogostih tožb, da se živo občuti pomanjkanje protialkoholnega čitva, upamo, da bomo mogli vsaj v skromni meri ustreči vsem tistim, ki kažejo zanimanje za treznostni pokret, pa nimajo gradiva, iz katerega bi črpali nove moči in vztrajnosti na poti gradiva, ki bi jim znanje poglobilo in razširilo obzorje. Vsakdo bo našel v knjižnici čitvo, ki bo ustrezalo njegovemu okusu in željam: niz zgodovinskih podatkov o razvoju protialkoholnega gibanja; statistične ugotovitve raznih znansvenikov o kvarnem vplivu pijančevanja na ljudsko zdravje; slike iz družinskega življenja, ki mu izpodlega korenine zavratni krvos — alkohol; preizkušena navodila za brezalkoholno gospodarstvo; brošure, ki obravnavajo pereča vprašanja uravnosti, pravilne in nepravilne vzgoje otrok, ter končno vse potrebno tvarino za razne protialkoholne prireditve: predavanja, deklaracije, dramske prizore itd.

Knjižnica vsebuje slovenske, srbohrvatske, nemške in angleške knjige ter je urejena po raznih oddelkih, ki jih navajamo: 1. Strokovno slovestvo o alkoholu. 2. Brezalkoholno gospodarstvo. 3. Zgodovina protialkoholnega gibanja. 4. Priročni spisi in igre. 5. Uravnost. 6. Proti alkoholne in vzgojne revije. 7. Nikotin. 8. Razno.

Ker knjižnica nima samo lokalnega pomena, temveč je kot sredstvo za čim uspešnejšo propagando, poglobitev in porast treznostne ideje med vse sloje, posebno pa še med našo inteligenco — neprecenljive važnosti, je sveta dolžnost prijateljev našega pokreta, da gredo z največjo agilnostjo in idealizmom na delo za njen razvoj in povzdig. Pogoji za izposojevanje knjig so tako ugodni, da jih zmore vsakdo. Knjige se izposojujejo dnevno med uradnimi urami t. j. od 8. do 12. in od 14. do 18. ure v pisarni »Svete vojske« na Poljanskem nasipu 10.

Izpred sodišča

Potepuhi med seboj.

Tiste dni je zavržalo med ljubljanskimi potepuhi. Zaplotnikov Jurij je v gostilni zabolal svojega najboljšega prijatelja Jaka z nožem! Vsi so nestrno pričakovali drugega dne, ko bodo čitali v časopisih, da se je Jaka v bolnišnici težko ranjen preselil s tega sveta. Pa se ni, kajti Jaka je dobil le malo resnejše sicer, toda nenevarno poskodbo. Jurij je bil aretiran. Jaka pa mu je med tem menda že odpustil, kajti na sodišče, kjer bi moral nastopiti kot glavna prič, ga ni bilo in je moralo sodišče sedaj naročiti policiji, da Jaka privede k sodišču. Njegov naslov pa je kozolec desno od štepanje vasi; kdor kaj ve o njem, naj policijo to sporoči.

MAŠČEVANJE V PUSTINJI.

Neki angleški list prinaša vest o maščevanju leva nad medvedko, katere se glasi sicer precej »lovsko«. Medvedka se je potakala po gori Pangus v Traciji ter naletela na brlog, v katerem so se nahajali mladiči levinja. Ker so bili še preslabotni, da bi se postavili v bran, jih je medvedka vse podavila. Ko sta se lev in levinja vrnila v brlog, sta našla le še razmesarjene mladiče. Takoj sta se odpravila za sledom medvedke ter jo po dolgem iskanju tudi našla. Ko ju je medvedka opazila, je v strahu splezala na drevo, da bi se tako umaknila morebitni osveti. Levinja je ostala pod drevesom kot straža, lev pa je šel iskat človeka, da bi mu pomagal. Ono stran hrba je naletel na nekega gozdnega delavca. Mož se ga je seveda prestrašil, a na veliko čudo lev ni kazal nikake sovraženosti napram njemu, pač pa mu dajal nekaka znamenja, tako da ga je drvar končno razumel, vzjel sekuro ter šel z njim. Ko sta prišla do drevesa, je videl levinja, kako je venomer gledala na drevo in ko je še opazil, da je na drevesu medvedka, je spoznal, da je ta morala storiti kaj napačnega. Videl je, kaj lev hoče in posekal drevo. Lev in levinja pa sta nato medvedko razrgala na kosce.

Gospodarstvo

Trošarina na sladkor in žganje.

V Zagrebški Zbornici za trgovino in industrijo sta se 31. decembra vršili dve važni ankete. Prva je obravnavala vprašanje visokih cen sladkorja druga pa vprašanje trošarine na žganje in alkohol.

Vzroki visokih cen sladkorja.

Anketo, kateri je prisostvovalo 14 oseb, in sicer zastopnikov sladkorne industrije, grosistov in detajlistov, je smatrali kot predkonferenco, k širši anketi, ki se bo v kratkem sklicala in kateri bodo prisostvovali tudi zastopniki poljedelcev in ostalih gospodarskih krogov. Ze ta predkonferenca je ugotovila dvoje dejstev, ki stoje izven vsakega dvoma:

1. da je vprašanje visokih cen sladkorja zelo težek problem, ker si tu stojijo interesi sladkorne industrije in interesi konzumentov v ostrem nasprotstvu in
2. da je država oni faktor, ki nosi največjo krivdo na današnjih visokih cenah.

Kakor znano je sladkor v naši državi dražji kot v vseh drugih državah. Temu pa je kriva predvsem država, ki pobira od vsakega kilograma 5 Din trošarine. Povrh tega pa računa pri uvozu inozemskega sladkorja visoko carino, ki znaša pri kristalnem sladkorju 3.30 Din, pri sladkorju v kockah 4.40 dinarjev carine. Domači sladkor obremenjuje torej država s 5 Din pri kilogramu, inozemski pa s 8.80 dinarjev oziroma 9.40 Din pri kilogramu.

Zastopniki trgovcev so izjavili, da niso proti temu, da se domači industriji proži primerna zaščita, vendar bi bilo treba zaščititi tudi trgovca, ki vsled današnjih razmer pri prodaji sladkorja nimajo nikakega dobička. Vsekakor pa je treba znižati previsoko carino, kakor tudi nezumno trošarino. Onemogočiti bi bilo treba tudi nesolidno konkurenco s strani gotovih trgovcev, ki prodajajo sladkor pod lastno ceno.

Zastopnik grosistov je izjavil, da grosistom vsled visoke carine v svrhu izenačenja cen ni mogoče uvažati inozemski sladkor, čeprav stane isti n. pr. franko Bratislava le 3.20—3.30 Kč, torej približno 5 Din. Če bi se znižala previsoka carina, bi bilo mogoče v slučaju previsokih tuzemskih cen, uvažati inozemski sladkor.

Zastopnik sladkornih tovarov je skušal utemeljiti potrebo visokih carin, v vseh evropskih državah, ker bi drugače konkurenca sladkorja iz sladkornega trstja uničila domačo industrijo. Nasprotno pa je treba obsoditi dejstvo, da naša država pobira tako visoko trošarino, kakoršne ne pobira nobena druga država. Še Ogrska, ki ima za našo državo največjo trošarino na sladkor, pobira le 3.10 Din pri kilogramu.

Po občirni debati je zbornični predsednik Arko ngotovil, upravičeno željo trgovskih krogov, ki gre za tem, da se trošarina kakor tudi carina na sladkor enotno znižata.

Vprašanje trošarine na žganje in alkohol.

Na anketi, kateri so prisostvovali zastopniki industrijskih in poljedelskih proizvajalcev žganja in alkoholnih pijač se je ugotovilo težko stanje tozadevne industrije in obrti, ki trpi v glavnem vsled neenakosti glede plačanja trošarine v Srbiji oziroma v prečanskih krajih. Pri trošarini, ki znaša 25 Din je nemogoče konkurirati srbskemu žganju, ki se brez trošarine tihotapi iz Srbije v prečanske kraje. Tvornice obratujejo vsled tega le 80 dni v letu, istočasno pa ima škodo tudi državna blagajna, ki izgubi vsled tihotapstva več sto milijonov dinarjev letno. Čeprav so vzdolž meje postavljeni finančariji, vendar se tihotapstvo vrši v velikem stilu. Pred kratkim je bila v bližini Sabaca ustavljena ladja naložena s sodi pomimi žganja, ki se je nameravala utihotapiti.

Ta neenakost glede plačevanja trošarine ima sledeči vzrok. Če vprašas srbskega kmeta kakšna je bila letina, to si bo le tedaj odgovoril, da je bila dobra, ako so slive dobro obrodile, pa če je bila v drugih ozirih letina še tako slaba, nasprotno pa bo izjavil, da je bila letina slaba če je razen sliv vse dobro obrodilo. Če bi kak srbski poslanec v ožgled takim razmeram predlagal v parlamentu,

da se mora tudi v Srbiji plačati trošarina na žganje, potem mora vedeti, da ne sme več pred narod.

Toda navzile temu se mora takim nevzdržnim razmeram napraviti konec. Zato je anketa odločila, da apelira na merodajne faktorje in zahteva, da se izenači trošarina za celo državo. Ker pa praktično ne bo mogoče uvesti tako visoke trošarine tudi v Srbiji, se predlaga, da se najprej zniža trošarina od 25 na 10 Din (s tem bi se več ali manj omejilo tihotapstvo), potem pa razširi na celo državo. Drž. dohodki od trošarine na žganje bi se potem, navzlic nižji trošarini zvišali za 100%. Poleg drugih zahtev podrejene važnosti se zahteva tudi ukinitje carine na melaso. Z ozirom na zaključke ankete, bo zagrebška zbornica predložila finančnemu ministru občirno predstavko. Isto bosta storili zbornici v Osijeku in Sarajevu.

Valorizacija bilance Trboveljske premogokopne družbe.

28. decembra se je vršil izredni občirni zbor Trboveljske premogokopne družbe pod predsedstvom g. predsednika Adolfa Müncha, veleindustrija iz Belgrada. Na občirnem zboru se je sklenilo, da se družba pošluzi pravic, ki ji daje zakon o valorizaciji bilančnih vrednosti, s tem, da povzra bilančno vrednost investicij za 142 milij. Din. Ta znesek se bo uporabljal 1. za zvišanje delniške glavnice od 50 milij. Din na 150 milij. Din, 2. za osnovevanje posebne ažiorezerve v znesku 35.5 milij. Din in 3. za osnovevanje nadaljnje rezerve v znesku 6.5 milij. Din. Občirni zbor je tudi pooblastil upravni svet družbe, da v primernem času izloči iz ažiorezerve znesek 50 milij. Din in ga prenese na račun glavnice. S to transakcijo se bo družbena glavnica povzraša na 200 milij. Din, razdeljenih na 1.000.000 delnic z nominalom 200 Din. Ti zaključki se bodo izvedli, čim jih potrdi minister za trgovino in industrijo.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Ing. G. Tönius, trgovina s avtomobili in stroji v Ljubljani, Ivan Mušič, usniarstvo v Makolah, Jos. Putre, lesna trgovina v Spitaliču in ranc Babnik, strojarstvo in trgovina z usnjem v Zgornjem Kašlju.

Stanje Narodne banke s dne 22. decembra 1926. (Vse v milij. Din; v oklepaju razlika napram stanju z dne 15. decembra.) Aktiva 435.8 (+ 2.5), pasivna 1.390.9 (- 14.3), saldo raznih računov 650.2 (- 30.7); pasiva: bankevi v obtoku 5.616.7 (- 119.0), državne terjatve po raznih računih 215.6 (+ 69.3), razne obveznosti 610.8 (- 30.7), ostale postavke so ostale neizpremenjene.

Službeni kurzi za mesec januar 1927. Finančni minister je za mesec januar določil sledeče uradne kurze: 1 funt 218.80, 1 turška lira 247.30, 1 angl. funt 274.80, 1 dolar 36.80, 1 kanadski dolar 56.80, 1 nemška marka 13.47, 1 poljski zlat 6.30, 1 avstrijski šiling 8, 100 fran. frankov 223, 100 šv. frankov 1.095, 10 italijanskih lir 255, 100 belg. 787, 100 hol. goldinarjev 2263, 100 romunskih lejev 29, 100 bulg. levov 41, 100 danskih kron 1.508, 100 švedskih kron 1512, 100 norv. kron 1423, 100 španskih pesetov 863, 100 drahmov 70, 100 češkosl. kron 168, 1 milij. madžarskih kron 792.

Kontrola pri izvozu vina. Poljed.lesko ministerstvo je izdalo določbo, glosom katere morejo kontrolne postaje v mesecu januarju glosom občirnejega pravilnika o kontroli pijač izvršiti pregled in analizo vseh vrst vin, ki se bodo uvozila ali pa izvozila.

Načrt za amortizacijo obvezne vojne odškodnine. Generalno ravnateljstvo državnih dolgov je izdelalo načrt za tretjo amortizacijo obvezne vojne odškodnine. Glosom tega načrta se bo leto amortiziral potom zbiranja 28 milij. Din nominala teh obveznic, 11.841.000 Din nominala se je v letu 1926 amortiziralo na ta način da je uprava državnih dolgov prejela odgovarjajočo vsoto obveznic kot plačilo za reparacijsko blago, oziroma za povračilo predujmov s strani oškodovancev. Celotna amortizacija za l. 1926-27 znaša nom. 40.022.000 Din (1925-26 37.377.000 Din, 1924-25 47.700.000 Din), 31. dec. 1926 je bilo v prometu za 4.242.635.000 Din nom. obveznic.

Značno povečanje nemške trgovske mornarice. Severonemški Lloyd je pravkar oddal gradnjo dveh pomniških parnikov velikano, od katerih bo vsaki meril 55.000 ton kakor tudi pelih brzih tovarnih pranicov po 12.000 ton. Lloyd bo torej povečal svojo tonažo kar za 170.000 ton.

Rekordni izvoz Češkoslovaške v novembru. V novembru je Češkoslovaška izvozila za 2.103 mil. Kč (za 295 milij. več kakor v nov. 1925) uvozila pa za 1942 milij. Kč (za 487 milij. manj kakor v nov. 1925) tako, da znaša presežek izvoza 761 milij. Kč (nov. 1925 - 20 milij.). Aktivnost zunanje trgovine za prvih 11 mesecev t. l. znaša 2249 proti 1233 milij. Kč v istem razdobju l. 1925.

Borza

Dne 31. decembra 1926.
DENAR.
Zagreb, Berlin 13.475—13.505 (13.470—13.529), Italija 253.68—255.68 (255—256), London 274.85 do 275.65 (274.85—275.65), Newyork 56.55—56.75 (56.55—56.75), Pariz 226.75—227.25 (224.29 do 228.29), Praga 167.70—168.50 (167.70—168.50), Dunaj 7.985—8.015 (7.985—8.015).
Curih, Belgrad 9.125 (9.10), Budimpešta 72.55 (72.40), Berlin 123.15 (123.12), Italija 23.15 (23.30), London 25.12 (25.12), Newyork 517.50 (517.375), Pariz 20.47 (20.47), Praga 15.325 (15.325), Dunaj 73 (73.05), Bukarest 2.72 (2.70), Varšava 57.5 (57), Amsterdam 205 (207), Bruselj 72 (72.05), Kopenhagen 138.10 (138), Oslo 131.50 (130.70), Stockholm 138.30 (138.25).
Dunaj, Don.-savsko-jadr. 82.5, Zivno —, Al-pine 40.95, Kranjska industrijska 47.75, Trbovlje 46.60, Hrv. esk. 14.90, Hip. banka 30.00, Avstrijske tvornice za dušik 27.80, Mundus 120.00, Slavonija 4.05.

VREDNOSTNI PAPIRIJ.

Ljubljana, 7 odstot. invest. posoj. 82—85, vojna odškodnina 350 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kreditna 150—den., Merkantilna 98—100, Prastrediona 890 den., Kred. zavod 170—180, Stroine 114 den., Trbovlje 350 den., Vevče 120 den., Šavbna 55—65, Šeštr 104.
Zagreb, 7 odstot. invest. posoj. 33.25—33.50, vojna odškodnina 353—354, Hrv. esk. 101—102, Hipobanka 59 den., Prastrediona 890—895, Ljublj. kredi na 150 den., Sečerana 435—440, Slavonija 32—33, Trbovlje 365—370, Vevče 120 den.
Dunaj, Devize: Belgrad 12.49, Košanj 189.60, London 34.575, Milan 31.70, Newyork 707.95, Pariz 27.99, Varšava 78.33. — Valute: dolarji 706.10, angleški funt 34.315 francoski frank 28.04, lira 31.62, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.95.
Praga, Devize: lira 150.80, Zavreb 59.35, Pariz 183.275, London 168.25, Newyork 33.615.

Radio

Navadno mislijo radio-amaterji, da je izmed najmanj važnih delov pri prejemnem aparatu takozvani reostat, ali priprava, ki regulira električno energijo, katere je napeljana iz akumulatorja v katodo elektrone. Pravimo ji tudi žarilni upor, ališči je celo kurilni upor, kar pa je dobesedno prestavljeno iz nemškega Heizwidersand. Reostat sicer pomeni na splošno upor, torej tudi mrežični ali kak drug upor, vendar se to besedo rabi kot terminus za spremenljivi žarilni upor. V zmoti je, kdor misli, da je ta del manj važen in da ga je brez škode zamenjati. Nele, da je kakovosti, posebno pa še jakost prejema v veliki meri odvisna od pravičnega žarenja elektrone, predvsem je pa namreč važno za dolgotrajno življenje žarnice, da ne žari premočno. Omenili smo že na tem mestu, da je žarilna nitka le na svojem površju prevlečena s snovjo, ki emitira negativne delce, elektrone, proti mrežici in anodi. Ob prejakem žarenju se pač ta snov (torij in oksidi) izrabljuje, žarnica se sveči, toda postala je gluha in za prejemanje nesposobna; kvečjemu, da jo rabimo kot navadno volframovo elektrono, ki pa bo požrla nekako desetak več toka, kot ga je prej. Iz ekscitacijskih ozirnov nam je torej gledati, da gre električni tok iz akumulatorja, žigar napetost je navadno 4 volte, skozi primeren upor, da ga dobi katoda toliko, kot ga brez škode prenese, oziroma, kolikor ga potrebuje za pravilno emisijo. Poznati nam je pri tem štiri faktorje: napetost toka iz akumulatorja, napetost in močnina toka, ki ga potrebuje elektrona in pa najvišji upor reosta'a. Prvo, to je akumulatorjevo napetost zmerimo z voltmeterom in znaša 4 volte (če ima 2 celici), takoj po regeneraciji je napetost nekaj višja, ko pa pade na 3.6 volta in sicer med uporabo, tedaj pa za akumulator izčrpan. Po rečne podatke koliko napetost in močnina električnega toka rabi žarnica pa zremo iz lista, ki je navadno pridejan zavilku, v katerem je izdelana nova žarnica. Ne-kakere žarnice pa imajo te date kar natisnjene na steklu. Za primeru vzemimo dvomrežno elektrono znamke Tungster MR 51, ki konzumira 3 volte in 0.06 ampera elektr. teka. Ako bi napeljali kar vse 4 volte iz akumulatorja v žarilno katodo, te'aj bi n'ika sicer ne pregorela, toda vsak prejem bi bil nemogoč in elektrona bi v nekaj urah bila povsem nerabna. Nastane vprašanje, kako velik mora biti upor, ki pripuši le gori označeno en-girjo do žarnice. Račun je čisto preprost. Od akumulatorjevih voltov odštejemo žarilne volte in to razliko delimo z žarilničnimi amperi. Rezultat je število omov, ki jih mora imeti reostat. V našem slučaju 4 volte - 3 volte = 1 : 0.06 (amp.) = 17. Upor, skozi katerega mora iti tok iz akumulatorja

Aspirinove tablete
'Bayer'

se mnogokrat ponarejajo. Da se obravaruje pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni savj "Bayer" (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tab. etami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge savjove.

v žarnico mora znašati 17 omov. Ako rabimo stalno take elektrone, ki rabijo 3 volte in 0.06 amp. toka in pa, ako znaša električni vir s'alno 4 volte, potem si sestavimo lahko sami reostat, ki bo odmerjen pravilno in bo znašal njegov upor ravno 17 omov. Kupiti nam je le nikelinasto žico in jo naviti krogokakega predmeta, ki se ne bo spreminjal, če se žica nekoliko segreje. Ako dobimo nikelinasto žico, debelo 0.2 mm, jo je treba 127 cm, ker znaša upor v 1 m nikelinaste žice, debele 0.2 mm 13.4 omov. Če je žica debela 0.1 mm znaša upor v 1 m 53.2 oma, če je pa debela 0.3 mm pa le 5.95 oma. Ker pa rabimo v svojih prejemnih radio-aparatih različne žarnice, ki zahtevajo večjo ali manjšo napetost, ali več ali manj toka, zato bi morali tudi za vsako žarnico napraviti poseben reostat. Da je pa stvar poenostavljena, kupimo reostat, na katerem se da upor spreminjati. Krogokrog zakrivljene podlage je navila nikelinasta žica, v katere začetek je napeljan tok iz akumulatorja. Po žici drše pero, ki ima kontakt z vijakom, ki je zvezan s ka'odo. Čim bližje je pero začetku žice, tem manj upora dobi tok in tem svetleje žari elektrona. Čim bolj proti koncu žice zavrtimo pero, tem medleje sveči žarnica. Najpreprosteje je, da električno napetost, ki jo propusti reostat merimo z voltmeterom, ki je sklenjen z obema vtičalkama za katodo. Ker pa preprosti aparati navadno nimajo vdelanega tega važnega instrumenta, si pomagamo s svojimi žuti, to je v očmi in ušesi. Po jakosti žarenja vemo, ali ima katoda dovolj toka ali ne, če smo namreč dotično žarnico že vjavili. Vendar je to silno nesigurno, in ni navadno nikdar v prid elektroni. Sigurneje presodimo pravičen upor, ko poslušamo prejem. Strogo se je držati tega, da pustimo elektrone žariti le toliko, da dobimo še jasen in primerno jak prejem. Preiskujemo torej prejemanje, ko privijamo upor do skrajne meje. Na tem mestu pustimo za stalno ležati pero reosta'a, oziroma si to mesto zaznamujemo, ako imamo leno navado, da žarnice vga'amo in prižigamo s privijanjem reosta'a. Vedno napetjemo na upor negativno elektriko, le v posameznih, čisto izjemnih slučajih in sestavih pozitivno. Potrebno ni, da bi imela vsaka žarnica svoj poseben reostat; dovolj je, da ga imajo one, ki res morajo drugače žariti, kot druge. Največ toka pač prenese, oziroma zahtevajo žarnice za nizkofrekvenčno ojačenje, manj audion in navadno še manj visokofrekvenčno ojačenje, če so žarnice namreč enake. Ako imamo le dvožarilni aparat, to je audion in nizkofrekvenčno ojačenje shajamo lahko le z enim samim reostatom, ki regulira tok za drugo žarnico, prvi, to je audionu pa damo zraven še mal upor, ker je prejem čistejši in mirnejši, če audionska žarnica manj žari.

V novejšem času so prišli na trg amerišanski reostati, ki imajo meso nikelinaste žice oglje ali grafit. Oglje ima namreč svojstvo, da je njegov omniški upor manjši, če ga s'iskamo. Nekateri imajo v puščici ogljen ali grafitni prah, ki ga z vijakom stiskamo, drugi pa imajo ogljene ploščice, ki jih stiska skupaj vijak. Prednost teh novih reostatov (sistem Lissen) je ta, da se upor spreminja od 2 do 100 omov popolnoma enakomerno in polgoma 0.1 mili in milijovta. Rabijo te, precej drage ureje predvsem pri onih aparatih, kjer se reakcijski efekt regulira z aparatom. Pri normalnih aparatih, k'er stremimo po poenostavljenju, te ameriške ne rabimo, pač pa neke druge, tudi prvotne iz Amerike došle upore. Ti se imenujejo amperinosti in ne regulirajo napetosti toka, to je voltov, ampak moč toka, amperov. So to steklene puščice, ki jih vstavimo v podstavke kot za silite. Nedostatek amperitov je, da je treba za vsake vrste žarnice posebejno in pa, da prvi trenotek propustijo nekaj več toka, kot bi ga smeli.

RADIO potrebščine
v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Str. H. Rider Haggard: 78

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.
iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Veliki duhoven je mrtev, njegovog bogovi so padli,« je kričal. »Tezkatlipoka je zavrgel svojo žrtev in je padel. Pegubljeni so bogovi anahuaški! Križ kristjanov je zmagal!«

Tako je jadikoval, naenkrat pa sem slišal glas udarcev z mečem in sem vedel, da je bil tudi ta duhoven mrtev.

Krepka roka je potegnila umirajočega velikega duhovna z naju, opotekel se je nazaj in se zgrudil na oltar, na katerem je gorel večni ogenj, in ga pogasil s svojo krvjo in truplom, tisti ogenj, ki je bil gorel nepretrgano izza davnih rodov; neki nož je prerezal vrvice, s katerimi sva bila zvezana.

Vsedel sem se pokonci in se preplašen oziral okrog sebe; nad menoj je govoril neki glas v španskem jeziku, seveda ne meni, temveč svojemu tovarišu.

»Za las je manjkalo, in tale dva reveža bi bila mrtva,« je rekel. »Da bi bil samo eno sekundo pozneje udaril z mečem, in divjak bi mu bil naredil v prsih luknjo, veliko kot moja glava. Pri vseh svetnikih! Tole dekle je krasno, ali vsaj bi bilo, če bi bila umita. Prosil bom Korteza, da mi jo da kot nagrado.«

Tako je govoril glas in jaz sem ta glas poznal. Noben drug glas ni zvenel tako trdo. Celo v tistem trenutku sem ga spoznal, zlezal z žrtvenika in pogledal kvišku. Sedaj sem videl. Pred menoj je stal v

polni bojni opravi moj smrtni sovražnik de Garcia. Božja previdnost je bila naredila, da je njegov meč prodril prsi žrtvujočega duhovnika. Rešil me je človek, kateri bi, ako bi bil to vedel, rajši obrnil svoje jeklo proti lastnemu srcu kakor proti mojemu morilcu.

Strmel sem vanj in ugibal, ali se mi sanja ali kaj; nato pa so se mi ustnice odprle brez moje volje in vzkljnil sem:

»De Garcia!«

Ob zvoku mojega glasu se je zdrznil in umaknil od mene kakor človek, katerega je krogla zadela; bulil je vame, si mencial z obema rokama oči in zopet bulil. Naposled me je spoznal vzlic mojim barvam.

»Sveta Mati božja!« je zahropel, »tisti lopov, Thomas Wingfield — in jaz sem mu rešil življenje!«

V malo trenutkih sem se zavedel; spoznal sem, kakšno nemumnost sem naredil, in se obrnil, da bi pobegnul. Toda de Garcia ni bil voljan, da bi me izpustil iz rok. Zaviltel je meč, zatulil kot besna zver in planil nad mene. Kakor blisk sem smuknil za žrtvenik, za menoj pa dvignjeni meč mojega sovražnika. Kaj hitro bi me bil dotekel, kajti bil sem oslabil od strahu in gladi in moje mišice so bile odrevenele vsled vezi; zdajci je neki vitez, o katerem sem zbok njegove oprave in vedenja sodil, da ne more biti nikdo drugi kot Korteza sam, zbil de Garciji meč v stran in mu zaklical:

»Kaj pa je to, Sarceda? Ali si znorel vsled sle po krvi, da hočeš žrtvovati žrte kot indijanski duhovnik? Pusti ubogega zlodja pri miru!«

»Saj ni Indijanec, ampak angleški vohun,« je zavpil de Garcia in se zopet požuril, da bi prišel do mene.

»Naš prijatelj je v resnici blazen,« je rekel Korteza in pozorno motril mene; »po vsej sili trdi, da je nesrečnež Anglež. Pojdita vsak svojo pot, drugače se bo še kdo drugi tako motil.«

In zamahnil nam je z roko v znamenje, da naj gremo svojo pot, misleč, da nisem razumel njegovih besedi. Ko pa so me je de Garcia ves togoten še enkrat hotel lotiti, je dejal:

»Za Boga! Tega pa ne trpim. Kristjani smo in smo prišli žrtve reševati, ne pobljati. Hej, tovariši, pri-nite tega bedaka, ki si hoče z umorom omadeževati dušo.«

Spanci so prijeli de Garcia za roke, on pa je divjal in jih proklinjal; njegova besnost je bila zverinska, ne človeška, kakor sem že dejal. Osupel sem stal, kjer sem se bil ustavil in nisem vedel, kam bi bežal. Na srečo je zraven mene stala oseba, ki sicer ni razumela španskega jezika, a je imela tem bolj bister um. Ko sem namreč nekoliko časa stal tamkaj, me je Otomi prišla za roko in šepnila: »Beži, urno beži!« In peljala me je proč od žrtvenika.

»Kam naj vendar greva?« sem rekel čez nekaj časa. »Ali ne bi bilo boljše, da bi se zaupala Spancem?«

»Tistemu hudiču v človeški podobi, ki te je hotel z mečem?« je odgovorila. »Le tih, Tjule, in pojdi za menoj.«

Peljala me je naprej; Spanci so naju pustili pri miru, govorili so celo sočutno, ko sva stopala mimo njih; vedeli so, da sva bila oni žrtvi, kateri so rešili smrti na žrtveniku. In ko je neki divjaški Tlaskalanec planil nad naju, da bi naju pobil z gorjačo, ga je eden Spancev prodril skozi rama, da se je ranjen zgrudil na tlak.

Priloga št. 1 LUTJSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. sv. J. O. Curwood, Krzan, voljiš nes. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din — 20. sv. Ed. About, Kralj gora, 18 Din, vezan 30 Din — 21. sv. H. Haggard, Jastanja zvezda, 30 Din, vez. 40 Din — 22. sv. Otaka kaplana Granita, Popolovanje okoli sveta, Roman 30 Din, vez. 48 Din, vez. 58 Din.

PROGRAMI.

Breslau 322.6, Praga 348.9, Leipzig 365.8, Frankfurt a. M. 428.6, Brno 441.2, Rim 451.5, Berlin 483.9, Dunaj 517.2.

Torek, 4. januarja:

Breslau 22.15 »rebo v januarju«. — Praga. 12.15, 16.30, 20. koncert. — Leipzig 18.05 iz novih knjig. 20.15 Georg Kaiser? »Gas« (drama). — Rim. 21. prenos iz gledališča. — Berlin. 16 iz knjig. 19.20 o fizični geografiji. — Dunaj 11, 16.15 koncert. 19.10 esperanto, 20.05 keltske nar. pesni.

Sreda, 5. januarja:

Breslau. 18 iz sodobnih knjig. 19 o iznajdbah in odkritjih. 19.35 iz zgodovine zemlje in življenja. 20.15 Emil Rosenov: »Kater Lampe« (komedija). — Praga. 12.15, 16.30, 20.02 koncert. — Leipzig. 19.15 prenos iz berlinske drž. opere: Verdijeva opera »Maskerade«. — Frankfurt. 17.45 iz knjig. 19.45 iz naravoslovja. 20.15 simfonični koncert. — Rim. 21 koncert. — Berlin. 19.15 (19.30) Verdijeva »Maskerade«. — Dunaj. 16.15 koncert. 19 francoski tečaj. 20.05 koncert vesele glasbe

Podnice (Waggonbelagpflöze), 2 vagona, 2.50 m dolge, 53 mm debele, za takojšnji prejem iščemo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »PODNICE« štev. 14.

Za učiteljsivo

Občni zbor Posavske podružnice Slomškove zveze se bo vrnil v soboto dne 8. jan. 1927 ob pol 10 dopoldne v osnovni šoli v Krškem. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Orel

Vsi odseki in krožki v ljubljanskem orlovskem okrožju, ki so prejeli okrožnico za mladinsko akademijo, naj se po zastopniških zanesljivo udeležijo tozadnjega sestanka, ki se bo vršil na svetlih Treh krajcih, dne 6. januarja ob 9. dop. v okrožni sobi Ljudskega doma v Ljubljani.

Žepni koledarček 1927

z notesom, vezan v platno, Din 10.— JUGOSLOV. KNJIGARNA v Ljubljani.

Poizvedovanja

Andrej Logar, rojen 29. 11. 1907 v Idriji, sedaj bivač v občini Trebeljevo, želi izvedeti za svoje. V 6. letu starosti je bil oddan menda v vzgojevališče Loka pri Idriji, od tam po preteku 1 leta v ljubljansko Marijanišče, kjer je bil 4 in pol leta, na kar ga je vzela neka posestnica iz tukajšnje občine za pastirja. Dozdeva se mu, da je imel brata Viktorja in setro Pavlo, ki sta oba starejša od njega. Ni mu ni znano ime očelovo in materino in ne ve, ali sta še živa ali ne. Kdor bi vedel kaj o usodi njegovih starišev, brata in sestre, blagovoli sporočiti na občinski urad Trebeljevo, p. Lilija. Najden denar. Našel sem nekaj denarja. Kdor ga je izgubil, naj se zgleda v Učiteljski tiskarni pri Udruženju jugoslovanskega učiteljstva — poverništvo Ljubljana.

NOTAR

dr. IVO ŠORLI — Maribor

[doslej Slovenska ulica št. 11] — uraduje od Novega leta dalje

NA ALEKSADROVI CESTI št. 12 (hiša Wiesthaler).

VESELO IN SREČNO NOVO LETO 1927

želi vsem svojim velecenji, odjemalcem in se priporoča za naklonjenost in obisk tudi v novem letu

MARIJA GROZNIK, trgovka v Višnji gori (zraven šole).

FOTO

aparati in potrebščine po nizkih cenah v zalogi drogerija Anton Kanc sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 Aparati v trgovini na ogled — Zahtevajte cenik za ostale potrebščine.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 3. januarja 1927. Višina barometra 308.8 mm

Table with columns: Opazovanja, Barometer, Toplota, Rel. vlaga, Veter in brzina, Oblačnost, Vrsta padavin, etc.

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za torek, dne 4. jan. 1927: V višinah jasno in toplo; v nižavah mestoma megla in majhna sprememba temperature.

Povpr. barom. nižji kot včeraj za mm 2.2.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volan v različnih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nabrtniki za šolarje in lovece, dežniki, kloti, šifoni žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za stivanje, krojače, čevljarje, brivce in t. d.

edino le pri tvrdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika Najnižje cene! Na veliko in malo!

Stroje za čevljar. obrt

potrebujemo, in sicer: 2 kom. STANC-STROJA in 1 kom. za KOVANJE. — Ponudbe z opisom in z označeno ceno naj se pošljejo KOSTI PETROVICU, Balkanska 25, Beograd. 9048

ORIENT družba z o. z. LJUBLJANA

Tovarna: Slomškova ulica 19 Prodajalnia: Dunajska cesta 14 (hiša g. Mithlan, poleg trgovine Schneider & Verovšek)

Oljnate, suhe in umetniške barve. Firnež, laki, steklarški in mizarški klj. Pleskarški, ziderski ter copiti za umetnike. Terpentini, karbolinij, šnitrit denat. Prašno- in strojno olje, plovec i. t. d.

Dekoracije za zabave

in oplešanje dvoran, kakor tudi strokovno čiščenje, rezanje, sojenje sadnih dreves, izvršilo novih sadnih nasadov in vrhov, prevzame po najnižjih dnevnih cenah. — Nudi cenj. strankam za vrtove in parke lepotečno grmičje, visoke in nizke vrtnice ter srebrne smreke. — STANKO MEJOVSEK, Maribor, Cvetlična 12.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je naša teta ozir. stara teta, gospa

Marija Nedini

včeraj ob 4 popoldne, v 77. letu starosti, v miru preminula. — Pogreb se vrši iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu dne 4. t. m. ob pol 4 popoldne. Ljubljana, 3. januarja 1927. Zalujoči ostali.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je ljubljani soprog in dobri oče, gospod

Smersu Rudolf

višji revident drž. žel. v Ljubljani previden s sv. zakramenti, dne 2. januarja t. l. mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v torek 4. januarja ob 3 popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu. Ljubljana, dne 3. januarja 1927. VIKTORIJA, soproga. RUDOLF, MILA, EMA, otroci.

MALIOGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglaš nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamo. Na vprašanja brez znanke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

ABSOLVENTKA trgov. šole išče službenega mesta v Mariboru ali bliž. okolici, najraje kot stroje- ali stenotipistka. Zmožna je slovenskega, srbohrv. in deloma tudi nem. jezika. Par mesecev bi službovala tudi brezplačno kot praktkantka. Nastopi s 1. jan. ali pozneje. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod: Slovenka.

Foto M. Japelj

Maribor Aleksandrova c. št. 25/III. nudi lepe slike in zelo poceni

2 nemeblir. sobi

se oddata v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 2, I. nadst. (poseben vhod, prosta kurjava in razsvetljava, ev. souporaba telefona). Vprašati je pri dr. J. Benkovič, Miklošičeva cesta št. 6. 9085

Proste siužbe

Čevljar. vajenca najraje z dežele, sprejemem takoj. Joško Sedlar, Ljublj., Hrvatski trg 4/p.

Kdo kuvi?

LEPE SILHETE Čevljarsko delavnico prodam po zelo ugodni ceni. — Poizve se v Gaberjah št. 125 pri Celju.

Trgovskega sopotnika

kateri bi šel okrog 15. januarja tega leta za kake tri tedne z avtom v Dalmacijo, iščem!

Ponudbe z navedbo stroke na upravništvo »Slovenca« pod št. »Dalmacija« št. 8952.

UČENEC

s primer. šolsko izobr. in MLAJŠI HLAPEC pošten, se sprejmeta v trgovini z železnicno v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov v upravi lista pod: 9047.

Pouk

Višjegimnazijec bi poučeval nižjegimnaz. ali učenca mešč. šole. — Ponudbe upravi lista pod št. »Zanesljiv«. 32

Klavir poučuje učiteljica. Doma vsak dan od 11—4. Vila »Roža«, Bizovičar, Mirje.

Stanovanja

Meblov. SOBA z 2 posteljama se odda 2 gospodom ali zakon. paru brez otrok. — Naslov v upravi lista pod št. 27.

MEBLOV. SOBA se takoj odda. — Naslov v upravi lista pod št. 23.

Lepa zrač. soba z 2 posteljama se takoj odda 2 gospodom, gospodičnima ali zakon. paru brez otrok v Šiški.

LEPA SOBA s pos. vhodom, se odda. Poizve se v upravi št. 31.

Osem konjskih oprem

komatov, popolnoma novih, se prodajo po zelo nizki ceni. Kdor se za to zanima, naj vpraša na: POSTNI PREDAL št. 73 LJUBLJANA. 9093

Kdo proda?

Kupim MOTOR s priklopnim vozom. — Ponudbe na Karel Jeršin, Nunska ul. 3, Ljubljana.

Elektro motor

10 HP, na vrtilni tok, dobro ohranjen, se kupi. — Ponudbe pod »Ljubljana«.

Naša obrt

Divane

otomane, žimnice, žične vložke in garniture v največji izbiri in v najcenejšem nakupu dobite pri tvrdki RUDOLF SEVER, Ljubljana - Marijin trg 2 (nasproti franč. cerkve).

Kurja piča

najzdatnejša hrana za kokoši vafeljni v odrezkih po zelo nizki ceni v pekarni VILJEM BIJZAK — Ljubljana, Gosposvet-ska cesta št. 7. 9023

SREČNO NOVO LETO

želi tvrdka TRINK & BERNIK mizarstvo LJUBLJANA, Linhartova ul. 8

Naznanilo.

Cast mi je naznaniti cenj. damam, da sem odpotoval na Dunaj v dvame-sečni »Damenfrizerski tečaj«. Z odj. spoštovanjem Janko Meznarič, frizer. - Jesenice. 35

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1927

želi vsem svojim cenj. odjemalcem in se še na dalje priporoča

ANDREJ GRČAR čevljar — Rakek št. 43.

SREČNO NOVO LETO želita

ANTON IN ALOJZIJA KEBER

mesarija — Ljubljana Bohoričeva ulica št. 4

SREČNO NOVO LETO

VELIČAN BESTER atelje »Helios«, Ljubljana Aleksandrova cesta.

Prostovoljna javna dražba

spalne sobe, raznih omar, perila, slik in dr. predmetov se vrši dne

9. januarja 1927 ob 9. uri dopoldne na Karlovski cesti 16

Tajništvo Sreskega gremija trgovcev v Celju

posluje od 1. januarja 1927 dalje v lastnih pisarniških prostorih

ki se nahajajo v palači Jadranske-Podunavske banke v Celju Kocenova ulica 2 v I. nadstropju.

Načelstvo Sreskega gremija trgovcev Celje.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze sočustvovanja ostalim in ljubezni in udanosti do pokojnega prečastitega konzistorialnega svetnika in provizorja v Žičah, gospoda

Emila šašelj

ob priliki njegove smrti in pogreba izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Iskrena zahvala prečastiti duhovščini za udeležbo, posebno mil. g. arhidijakonu Francu Hrastelju in župniku Markotu Žičkarju za vodstvo pogreba, g. župniku Petru Pavličju za pogrebni govor, p. n. obitelji Laurich za blago naklonjenost in zdravnikoma gospodom Lautner iz Loč in g. Hronowsky iz Poljčan za požrtvovalne zdravniške obiske za časa bolezni, g. sreskemu poglavarju Karolu Trstenjaku in šolskemu vodstvu za udeležbo pri pogrebu, pevskega zboru za ganljive žalostinke, društvom: Marijini dr., Orlu, Požarni brambli, Bralnemu društvu za skupno udeležbo in vsem dragim prijateljem in znancem, ki so pokojniku lajšali bolezen ali ki so z molitvijo, tibo žalostjo, darovanimi venci ali na kakršenkoli drugi način lajšali bol. nad izgubo blagopokojnika. Vsem bodi Vsemogočni obilen plačnik!

Žiče, dne 28. decembra 1926.

Zalujoči ostali.

Marlja Grundner roj. Pokorny

obvdovljena Dobnig, vdova lesnega industrijaleca in lastnica traktre A. Grundner v petek 31. decembra 1926. ob 3. uri zjutraj, previdena s tolažili sv. vere v starosti 45 let Bogu vdano preminula.

Pogreb se bode vršil v nedeljo, dne 2. januarja 1927. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče v Zrečah.

Sveta maša zadušnica se bode darovala v župnijski cerkvi v ponedeljek, dne 3. januarja 1927 ob 8. uri zjutraj.

Zreče, dne 31. decembra 1926.

Rika Dobnig, Berta, Frida, Mici, Fani Grundner, otroci. Vsi globoko zalujoči sorodniki.